

Наше Слово

PIK LXIV № 17 (3220) ВАРШАВА, 28 КВІТНЯ 2019 РОКУ
ЦІНА – зл. 3,70 zł (VAT = 5%) – CENA NUMER INDEKSU 366609

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК TYGODNIK UKRAIŃSKI UKRAINIAN WEEKLY
Інтернетівська газета www.nasze-slowo.pl ISSN 0027-8254

Уйковичі
під Перемишлем.
Руїни церкви,
залишеної
в 40-х роках
українцями
під час
виселення
з рідних земель.

Христос Воскрес!

Над нами – нова весна!
Довкола – саяво, спів птахів, квіти і тепло.
Природа знов дає нам радість, надію й силу духа,
а Великдень сьогодні ясний і сонячний.
Це він приносить нам віру у здійснення чудес.

Тож пам'ятаймо і приділяймо більшу увагу слухним
діям близьких нам людей в родині
та в усій українській громаді й у Польщі, і за кордоном.
За святковим сімейним столом
не може забракнути споминів та осмислення
трагічного квітня 1947 року.

Народові під небом України, Воскреслий Месіє,
пошли мудрості, віри і любові, адже ми – свідки
протистояння за українське «бути чи не бути».

Будьмо разом, празникуймо спільно у церкві
та в хаті велику таємницю
Господнього воскресіння.
Спаситель-бо прийшов до нас і для нас!

Воистину Воскрес!

Редакція «Наше слово»
Об'єднання українців в Польщі

Великоднє привітання Світового Конгресу Українців

У ці святкові дні Світовий Конгрес Українців щиро вітає всіх українців і друзів України у всьому світі зі світлим святом Воскресіння Христового.

Ми дякуємо за численні благословення, пам'ятаємо близьких, які відійшли у вічність, і просимо Бога продовжувати захищати і направляти нас.

Ми пам'ятаємо і шануємо наших братів і сестер в Україні, які змушені взятися за зброю, щоб захищати свою Батьківщину. Ми молимося за душі тисяч загиблих, які протягом останніх п'яти років віддали життя, захищаючи свої сім'ї і свою країну, та просимо Бога зберегти захисників України і дати їм силу та натхнення для подальшої оборони свого народу. А також молимося, щоб в Україні запанував мир.

Оскільки цього року Україна переживає бурхливий період виборів як навесні, так і восени, ми просимо всіх Вас залишатися відданими її майбутньому. Україна рухається в правильному напрямку, і всім нам слід і далі допомагати розбудовувати її як міцну і процвітаючу країну, яку майбутні покоління українців з гордістю називатимуть своєю Батьківщиною. Пам'ятаймо, що ми всі українці, де б ми не жили!

Світовий Конгрес Українців бажає Вам і Вашим близьким радісного та світлого Великодня!

Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

Президент СКУ Павло Грод

19 квітня 2019 р.

Звернення владик УКГЦ у Польщі в справі календарного питання

*Духовенству, Монашеству та Вірним
Перемисько-Варшавської Митрополії*

Слава Ісусу Христу!

**Всечесніші і Високопреподобні Отці,
Дорогі у Христі Брати і Сестри!**

В цьому році, у широкій громадській дискусії, повернула в нашому церковному середовищі тема можливої зміни церковного календаря з юліанського на григоріанський. Причину цьому дало без сумніву оприлюднення вислідів опитування, проведеного у Перемисько-Варшавській архієпархії, в часі минулорічних відвідин зі свяченою водою, щодо ставлення вірних до календарної зміни. Дві третини опитуваних вірних, тобто 6 658 з 9 952 опитуваних осіб, висказались у архієпархії за зміною церковного календаря. Висліди опитування були опісля широко обговорювані в обох єпархіях в часі зустрічей представників Єпархіяльних Душпастирських Рад. В цьому місці варто також згадати, що подібне опитування було скоріше, бо ще у 2003 р., проведене у Вроцлавсько-Гданській Єпархії. Тоді, за зміною висказалось 56,8% вірних, 5,5% — не мало нічого проти зміни, а противних зміні календаря було 39,5 % вірних Вроцлавсько-Гданської Єпархії. [...]

Хочемо заявити, що висліди проведених опитувань, є для нас, як правлячих єпископів, цінним, дорадчим голосом. Заки однак будемо могли прийняти будь які рішення в цій важній для цілої нашої Церкви у Польщі справі, хочемо ще почути думку делегатів єпархіяльних соборів, обох наших єпархій, які будуть проходити разом весною 2020 р. [...]

Хочемо звернути увагу вірних обох наших єпархій на кілька наступних точок:

Варто всім нам усвідомити, що існуючі, григоріанський та юліанський календарі, не є ані церковними, ані костельними, лише цивільними способами числення часу. Юліанський календар, який виготовив грецький вчений Сосигенес на прохання римського імператора Юлія Кезара, був ним запроваджений у 45 році перед народженням Христа для цілої Римської імперії. Григоріанський календар затвердив папа римський Григорій XIII у 1582 р., як удосконалений тодішніми вченими юліанський календар. Проблема полягала в тому, що земля обертається довкола сонця протягом 365 днів, 6 годин, 9 хвилин та 9,54 секунди, а рік має тільки

365 днів. Тому потрібно вирівнювати час переступними роками або різним числом днів місяця лютого. [...] Сьогодні різниця між юліанським та григоріанським календарем сягає вже тринадцяти днів. У 2101 р. різниця збільшиться і буде виносити 14 днів. [...]

Не знаємо точної дати народження Ісуса Христа. Ані Євангелісти, ані старохристиянська традиція не передали нам інформації про день народження нашого Спасителя. Без сумніву це не сталося, ані 25 грудня, ані сьомого січня. Однак від початку християни, як на Сході, так і на Заході, прийняли, що Христове Різдво будуть відзначати 25 грудня, тобто тоді, коли після зимового сонцестояння день починає ставати довшим. [...] Коли ідеться про юліанський календар то проблема в цьому, що у нас 25 грудня настає щойно 7 січня за григоріанським календарем, тобто не в час зимового сонцестояння, а тоді, коли день вже давно став довшим.

Проголошений папою Григорієм XIII тзв. григоріанський календар, тобто новий стиль, поступово приймали поодинокі держави як на Заході, так і на Сході. Сьогодні цілий світ, також і ми, на щодень, живемо за григоріанським календарем і за ним числимо час — дні, місяці, роки. Однак в церковному просторі послугуємося далі юліанським календарем. [...]

Аргументи, які подають прихильники зміни календаря — це чисто практичні справи — вихідні дні у найбільші свята, можливість спільного святкування з цілим світом та зі своїми найближчими і зовнішніми святочна атмосфера, яка в часі наших свят за старим стилем, вже звичайно проминає. Практично приходиться нам святкувати вже після свят, дуже часто з konieczністю іти у святочні дні до праці або до школи. Противники зміни календаря підносять у свою чергу аргументи, що юліанський календар є суттєвою частиною нашої традиції, нашої церковної та національної ідентичності, що допоміг нашій Церкві і нашому народові у Польщі перетримати найважчі часи, коли ми були призначені на затрату, тобто на повну церковну і національну асиміляцію. Як прихильники, так і противники зміни календаря мають рацію у своїй аргументації. [...]

Деколи можемо чути, що з календарним питанням варто почекати на те, що зробить Україна. Правда, тепер в Україні

Дорогі Українці!

Від колективу Посольства України і від мене особисто прийміть найщиріші вітання з весняним святом Великодня!

Нехай Воскреслий Господь благословляє кожного з Вас і Ваші родини, дарує щастя, добробут і благополуччя, а також незгасиме світло віри, надії і любові!

У ці святкові дні хочу подякувати Вам за щоденну невтомну працю для України і українського народу. Щиро бажаю, щоб попри труднощі і виклики сьогодення, радість Воскресіння Христового додала нам сил і насаги разом, в єдності і взаєморозумінні, рухатися вперед і досягати нових успіхів у розбудові незалежної, сильної і процвітаючої європейської України.

Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

З найкращими побажаннями,

Андрій Дециця, Посол України в Республіці Польща

Графіка Анни Стиранчак

можна почути голоси, що з політичних причин варто було б прийняти григоріанський календар. Але, мабуть, скоро це не станеться. [...]

Як розв'язано календарне питання у нашій Церкві? В різних частинах світу до цього питання наші єпископи, священники і вірні поставились по-різному. В Україні всі східні святкують за старим стилем, тобто за юліанським календарем. У Західній Європі, тобто в Німеччині, Франції та Великобританії, але також в Італії, Іспанії та Португалії наші вірні також святкують по-старому. В Італії лише деякі монаші спільноти святкують свята за новим стилем. Ціла Південна Америка, тобто Бразилія і Аргентина, святкують всі свята за григоріанським календарем, тобто по-новому. Північна Америка, тобто Сполучені Штати Америки та Канада, всі свята святкують також по-новому, тобто за григоріанським календарем. Однак у більших містах, в яких наших парафій буває і по кільканадцять, частина з них дотримується старого стилю, щоб ці вірні, які хочуть святкувати за юліанським календарем, мали таку можливість. Наші вірні в далекій Австралії святкують за старим стилем, тобто за юліанським календарем. При цій нагоді варто згадати, що інші греко-католицькі Церкви на Словаччині, в Чехії, Мадящині чи Румунії, святкують тільки з новим стилем. [...]

Які можливості у нас? В календарному питанні ніхто з-зовні нас до нічого не примушує, тому ми вільні і можемо самі приймати рішення в цій справі. Можемо, очевидно, залишити все без змін, тобто далі святкувати всі свята тільки за старим стилем. Можемо теж прийняти повністю новий стиль, тобто всі свята як зі старою, так і змінною датою, святкувати за новим, тобто григоріанським календарем. Є також можливість за новим стилем відзначати тільки Різдво Христове і всі свята, які мають сталу дату в календарі, натомість Великдень і всі свята зі змін-

ною датою, можемо святкувати за старим стилем, тобто за юліанським календарем. Це так званий неовізантійський календар, яким у Південно-Східній Європі послуговуються місцеві православні Церкви. [...]

Розуміємо, що жодна розв'язка не вдовольнить усіх наших вірних. [...]

Дорогі у Христі Брати і Сестри!

В цьому листі ми хотіли піддати під роздум всім Вам кілька різних думок, які стосуються церковного календаря. Ми, як правлячі єпископи, будемо мусіли остаточно вирішити, чи залишити святкування церковних празників в нашій Церкві у Польщі без змін, тобто як досі, за юліанським календарем, чи теж впроваджувати у якійсь формі календарні зміни. Не хочемо робити цього самі, керуючись тільки власним відчуттям. Хочемо почути Ваш голос, який найсильніше може прозвучати в часі єпархіяльних соборів, які для обох наших єпархій у Польщі будуть спільно проходити весною 2020 р. [...] Навчені досвідом інших єпархій нашої Церкви у світі, деколи дуже болючим, мусимо робити все, щоб зберегти єдність нашої Церкви у Польщі та не дозволити, щоб календарне питання нас порізило та поділило. Мусимо пам'ятати також, що не ідеться тут про це, хто виграє, а хто програє. Мусимо виграти всі, бо інакше всі програємо.

З архієрейським благословенням

Архієпископ Євген Попович
Митрополит
Перемисько-Варшавський

Владика Володимир Р. Юшак
Єпископ Вроцлавсько-Гданський

Дано у Перемишлі — Вроцлаві,
дня 26 березня 2019 року Божого

Передруковано з сайту церкви зі скороченнями.

Повне звернення читайте на сайті УГКЦ.

ГРОМАДСЬКІ ВІСТІ

Про календар і мову

Протягом багатьох років питання календаря приковує увагу греко-католицької громади в Польщі. Є прихильники юліанського календаря в житті Української греко-католицької церкви (УГКЦ), є противники старого стилю. Є і ті, хто за змішаний, неовізантійський варіант. Частина вірних стверджує, що зміна календаря призведе до розколу в громаді, інші – що введення нового стилю буде ознакою прогресу. Серед представників кожного покоління є ті, хто за і хто проти змін. Ця справа то стихає, то розпалюється – мабуть, залежно від того, як часто її порушують прихильники зміни теперішнього стану, наче за правилом «вода камінь точить».

У зв'язку з обговорюванням теми зміни календаря дозволю собі звернути увагу на кілька аспектів. Багато хто сподівається на рішення собору УГКЦ у Польщі, який має пройти у 2020 році. Висловлюються думки, що він прийме відповідне рішення. Варто нагадати, що *de jure* собор не приймає жодних рішень. Це важливе церковне зібрання має дорадчий характер. Про що собор не говорив би устами делегатів, які б ідеї не висував, – рішення й відповідальність залишаються за правлячими єпископами. Попри те що один священник написав «справа календаря – це справа без виходу. Раніше чи пізніше треба буде це зробити» і більшість отців виступають за зміну календаря, все ж довіряю декларації єпископів, що питання календаря не є вже вирішеним, а всі обговорення й анкетування – це не окомілювання. Взагалі своєрідною канвою для цього тексту будуть коментарі з Інтернету (і не тільки) авторства одного-двох священників моєї Церкви в Польщі. Не буду наводити прізвища, бо вважаю це непотрібним. Також посилатимуся на почуті не раз думки світських осіб.

Чесно кажучи, я – прихильник так званого старого стилю. Оскільки раніше, у шкільні, напевно й студентські роки, при старому стилі тримала мене традиція чи навіть Традиція (з великого «Т», попри те що один зі священників під час дискусії про календар написав: «обряд – лише традиція»), то на сьогодні юліанський календар – мій свідомий вибір, моє «хочу». Тому в цьому тексті буду писати саме з даної перспективи. Хочу зазначити, що в колі знайомих, друзів маю прихильників і противників змін у різних поколіннях. Ця лінія вибору не пов'язана із заангажованістю в українське громадське життя: знаю відданих українській справі людей (активних в ОУП і поза цією організацією), які хочуть змін, і таких, які бажають зберегти теперішній стан.

Аргументація – здається, те, що найбільше підігріває емоції у громаді щодо зазначеної справи. Можливо, це проблема комунікації, рівня розмови. Відсутність розуміння, що прихильник/противник змін – також людина, а не зрадник, музейний експонат або терорист, який примушує інших святкувати за старим неточним календарем. Не погоджуюся з аргументом, що прихильники змін не є патріотами – загалом я проти вживання «патріотичного» аргументу в цій дискусії, тим більше, що сам не даю собі права визначати, хто патріот, а хто ні.

Мабуть, на кожен аргумент за зміну календаря можна знайти контраргумент. Для прикладу: «треба тоді йти на роботу – можна попросити відпустку», «у наші свята студенти мусять бути в університетах – вічно студентами не будуть». Проблема в тому, що є аргументи різного рівня, і частина з них ніколи не повинна була прозвучати.

Образливим вважаю слова, що проти зміни виступають прихильники або реалізатори ідеї «руського міра». Тут, мабуть, кожен погодиться, що закид є нижче рівня, який дозволив би його обговорювати. По-перше, як кажуть фахівці гібридної війни, зловживання аргументом *ad Putinum* девальвує велику небезпеку, яку несе путінська Росія. Один з отців УГКЦ на запитання в Інтернеті іншого користувача Facebook, навіщо міняти календар, відповів запитанням «а хто ви такий, таваріш?». По-друге, після такого аргументу закінчується дискусія – настільки він є абсурдним, бо замість розмови про календар треба спершу довести брак зв'язку з «руським міром».

Допоможіть відновити
кладовище в Старій Гуті

Товариство «Магурич» запрошує всіх, кому небайдужа культурна спадщина цвинтарів і хто не боїться копіткої роботи, до реставраційних робіт на українському цвинтарі в Старій Гуті (гміна Нароль Любачівського повіту Підкарпатського воєводства). Товариство інформує на своїй сторінці у Facebook, що роботи на цьому кладовищі відбудуться востаннє. Вони проведуться з 27 квітня до 6 травня. Товариство «Магурич» під керівництвом Шимона Моджеєвського вже вв'яте організовує праці на цвинтарі в Старій Гуті. За чотири попередні роки на кладовищі відновлено більшість з 280 хрестів. Залишилися відновити 30.

Реставраційні роботи полягають в очищенні повлених надгробків, склеюванні поламаних елементів, імпрегнації хрестів і документуванні виконаної праці. Інформацію про те, як доїхати до Старої Гуті та що необхідно взяти в реставраційний табір, а також як виглядає розпорядок дня в таборі, знайдете у Facebook.

Товариство «Магурич» уже більше тридцяти років відновлює українські пам'ятники, придорожні хрести та каплички як на території Польщі, так і в Україні. Вони займалися реставраційними роботами не лише на українських, а й на польських, єврейських та німецьких кладовищах у чотирьох країнах. Проте в основному робота зосередилася на цвинтарях південно-східної Польщі: на Бойківщині, Лемківщині та Розточчі. За підрахунками Шимона Моджеєвського, їм вдалося відремонтувати понад 2 тисяч надгробків приблизно на 140 цвинтарях.

На травневі вихідні працюватиме
прикордонний перехід між польськими
й українськими Бескидами

Відкрито новий перехід між Польщею та Україною. Із 1 до 5 травня з 08.00 до 20.00 за київським часом на польсько-українському кордоні в Підкарпатському воєводстві (Бескидський повіт) працюватиме пішохідний пункт пропуску «Лубня – Волосате». Про це повідомляє прес-служба Закарпатської обласної державної адміністрації.

Кордон можна буде перетнути пішо й велосипедом на підставі закордонного паспорту. Громадяни України мусять мати шенгенську візу або біометричний паспорт.

Прикордонний перехід «Волосате – Лубня» знаходиться на території Бешадського національного парку на польській стороні й Ужанського національного парку – на українській. З Волосатого до нього веде дорога, яка є останньою частиною Головного бескидського шляху (з Устроня в сілезьких Бескидах).

Суд оголосив рішення щодо нападників
на процесію в Перемишлі

Фото Касі Комар-Майчинської

17 квітня окружний суд у Перемишлі виголосив вирок у справі нападу на ходу з нагоди Свята української національної пам'яті, що стався в селі Пикуличі на околицях Перемишля в червні 2016 року.

Від початку процесу обвинувачено 20 осіб віком від 35 до 40 років; деякі вже відбували покарання раніше. Суд визнав усіх нападників винними та призначив їм покарання від шести місяців до року і двох місяців суспільних робіт.

Суд зазначив, що зловмисники образили учасників процесії з огляду на їхню українську національність, публічно зневажили, вживаючи вульгарних слів, а також насильно втрутилися в процесію і перешкоджали людям, які знаходилися на чолі процесії, не даючи їм можливості продовжувати ходу.

Більше про справу – в наступному номері.

В аеропортах Кракова та Катовиць
змінили назви українських міст

Відтепер усі назви українських міст написані правильно в аеропортах Кракова та Катовиць. Про це повідомляє сайт uainkrakow.pl. Щодо аеропорту Катовиці – Пижовиці, то на офіційному сайті також запроваджено українську мову.

Нагадаємо, в жовтні минулого року Міністерство закордонних справ України спільно з Центром стратегічних комунікацій «StratCom Ukraine» розпочало онлайн-кампанію «#CorrectUA», в рамках якої зверталося до іноземних медіа з метою коригування напису назви «Київ» (#KyivNotKiev). Назви міст було змінено в аеропорту Варшави. До цього замість «KYIV» був «KIEV».

Пластуни відзначили 107-му річницю
Дня першої пластової присяги

Фото з facebook.com/plastpolsnscha

У квітні організація Пласт по всьому світу відзначає 107-му річницю від Дня першої пластової присяги. Долучилися також і пластуни з вроцлавського осередку Пласту в Польщі. У ході події відбулася церемонія прийняття присяги юним учасником (перед цим він пройшов квест із завданнями в центрі міста), новачками-прихильниками та новачкою орлям. Відбувся квест із історії першої пластової присяги, треба було виконати завдання з нашивання новачку відзнак та малювання дерева, де діти писали, за що вони люблять Пласт. У підсумку відбулося спільне чагування піцою. Подібну подію влаштували також пластуни в Любліні. Малі учасники свята посадили маленьке деревце біля греко-католицького храму. На події були присутні, зокрема, генеральний консул України в Любліні Василь Павлюк та парох місцевої греко-католицької парафії о. д-р Стефан Батрух.

Нагадаємо, що Пласт – український скаутський рух у Польщі – запрошує всіх пластунів і друзів організації на «Крайове свято весни». Захід відбудеться 2–4 травня в місцевості Калішки (Мазовецьке воєводство). Натомість у липні та серпні заплановані пластові табори в Ганьчовій (Лемківщина) та Мриглодах-Любичьких (Люблінське воєводство). Більше інформації – у Facebook (Пласт Польща).

Опрацював на основі повідомлень **Павло ЛОЗА**

Більше новин шукайте на сайті: nasze-slowo.pl

Фото Леха Домініка з архіву організаторів

В Гожові-Великопольському відбувся 47 Загальнопольський конкурс писанок ім. Михайла Ковальського. В номінації «батіково-шипльова техніка» перше місце зайняли роботи Анни Кунців з Пшемкова (на фото).

ГРОМАДА

Орися Оринич:

Іконотворчість для мене – як молитва

Фото автора статті

Ікони молодій українській художниці з Гданська Орисі Оринич не можуть не хвилювати. Вони водночас теплі та барвисті, з сильною енергетикою. Лики святих, які малює Орися, наштовхують на роздуми про те, якою повинна бути людина. Їхні добрі очі дивляться просто в душу, лагідні риси глибоко зворушують і запрошують до молитви.

Орися, що надихнуло тебе на це захоплення?

Ще з дитинства я відчувала потребу йти дорогою віри. Усе почалося з майстер-класів іконопису (писання ікон), організованих священником Ярославом Романом. Мені тоді було лише 14 років, а вже у 18 років

я почала писати ікони на замовлення, в подарунок, для церков тощо.

Які образи ти малюєш?

Усі мої образи дуже різноманітні. Це і святі, і блаженні, також пишу ікони власної версії із фотознімків, які вперше стають іконами. Все, що люди забажають та з чим до мене прийдуть, я стараюсь реалізувати.

У якій техніці ти виконуєш свої роботи, до якого стилю вони належать?

Мої ікони — не тільки традиційні чи модерні. Я поєдную різні стилі, але на мою техніку вплинув саме візантійський. Пишу темперою з вином та яйцем. Отже, традиційна форма в моїх іконах збережена, але сам стиль не є однаковий.

Орися, скільки ікон ти вже створила?

Я пишу приблизно 15 ікон на рік, але буває менше або більше. Усе залежить від розмірів роботи, а також від того, скільки часу я потребую на одну конкретну ікону. Якщо говорити про весь час самостійного іконописання, то мною було створено приблизно 70 робіт.

Чи є твої ікони в якихось церквах?

Найчастіше я роблю ікони для людей на подарунки чи просто на замовлення: на шлюб, хрестини тощо. Дехто замовляє ікони, щоб поїхати з ними на рідні землі, занести до церков. Але найбільшим моїм досягненням є те, що коли я написала три великі ікони до костелу в Старогарді-Гданському, отцю так сподобалися мої праці, що він захотів їх мати у своїй парафії. Вони поки що в приходстві. Костел уже закінчують будувати, і одна моя ікона буде на вівтарі, інша — з Іваном Павлом II і сестрою Фаустиною — на стінах.

Чим ти надихаєшся, коли малюєш ікони?

Перш ніж починаю писати ікону, я надихаюся молитвою. Є спеціальні молитви, з яких починається писання ікони. Найчастіше слухаю якусь літургійну музику або українські пісні, можу молитися й дуже часто плачу при цьому, бо це викликає багато емоцій. Для мене це особлива форма молитви, оскільки відчуваю, що я поєдную свій талант і те, що в глибині

моєї душі. Як сказав Ісус Христос — щоб не закопувати свої таланти, а тільки їх розвивати. Тому в мене є неймовірна можливість об'єднати все це, і я бачу, що з кожним роком роблю це досконаліше. Іконописання дає мені духовний розвиток.

А крім ікон ти ще щось малюєш?

Раніше малювала, але зараз зосередилася саме на іконописі, тому що в цьому маю найбільше досвіду і мені це найбільше підійшло.

Орися, розкажи про свої плани на майбутнє, пов'язане з іконописом.

Зараз дуже багато робіт я роблю на замовлення, саме тому в мене не вистачає часу, щоб написати ікони для самої себе, щоб їх можна було десь виставити та презентувати. Але думаю, на канікулах зможу зробити власні ікони та представити їх тут, у Гданську. Я хочу висловити свою думку, свій погляд на це. Великою мрією є також бажання написати ікони для рідної церкви, щоб просто залишити про себе якусь згадку на цьому світі.

Чи крім іконопису маєш інші захоплення?

Так, я дуже люблю верхову їзду. Також співати українські пісні й танцювати. Взагалі мене сильно надихає фольклор. Усе, що пов'язано з українською традицією, — чи то пісні, чи танці, — займає дуже велику частину в моєму житті.

І наостанок, про що ти найбільше мрієш?

Моя найбільша мрія — відвідати святу землю Єрусалим. Напевно, це буде через декілька років. Хочу провести там принаймні два тижні, надихнутися цим місцем. Крім того, хотіла б записати компакт-диск із піснями власного виконання, щоб залишився на майбутнє як подяка для людей, які мене люблять та хотіли цього від мене. ■

Георгій ВІКТОРОВСЬКИЙ

◀ ВідеOVERСІЮ інтерв'ю можна зчитати з поданого QR-коду

Про календар і мову

Продовження з 3 сторінки →

Рекламувати новий стиль приєднанням до західного, цивілізованого світу для мене означає, що ми — менш цивілізовані. Зрештою, переконувати мене до змін у релігійній ділянці *de facto* візією багатьох порожніх і закритих храмів у Західній Європі немає великого сенсу. До мене також не промовляє аргумент, що в новому стилі краща зовнішня атмосфера. Мені якраз краще у спокійнішій січневій атмосфері, коли не атакують «санта клауси» (не плутати зі Св. Миколаєм) і медіа не переконують у «магії свят», яка, за задумом рекламодавців, має зводитися до рекордної кількості проданих товарів і божевілья покупок, а не до зосередження уваги на убогій яскині й тому, що там відбулося.

Багато хто з прихильників старого стилю, зокрема й нечисленні священники, висловлюють думку, що зміна календаря — це крок до введення польської мови в літургії. Можливо, цей аргумент не є доречним, але з іншого боку я не прочитав і не почув заперечення йому, якогось *dementi* (якщо хтось десь це спростував, то перепошу — я не мав нагоди ознайомитися), яке заспокоїло б немалу частину вірних. Я сподіваюся, що це лише комунікаційне непорозуміння, що Українська греко-католицька церква Польщі залишиться, як її ще називаємо, візантійсько-українською з актуальною літургійною мовою.

Аргумент, який найбільше мене дивує, — це висловлювана нерідко думка, що противників зміни тримає при Церкві й календарі виключно прив'язка до традиції. Водній із дискусій у мережі священник моєї Церкви написав (мовою оригіналу): «*Albo świętujemy z wiarą, albo bawimy się w folklor*». Це фактично жорстокіший варіант не раз озвученого закиду, що прихильники старого стилю хочуть зробити з Церкви музей, заповідник, у якому не буде життя, й молодь від нас втече, бо не хоче жити в музеї. Широ кажучи, для мене це звучить як досить принизлива спроба відмовити мені й подібним у бажанні (хто зна, може і вмінні) пережити

свята з вірою, де на першому місці є саме релігійний вимір, так — поєднаний із багатою традицією, у якій себе віднаходжу й знаю, що вона моя. Це той дуже зверхній аргумент, який, на мою думку, найбільше роз'єднує. Можливо, для когось збереження традиції є «забавою у фольклор», але думаю, що не для більшості прихильників старого календаря.

Наступний подібного роду аргумент також висловила духовна особа: «*Ісус греко-католиків не приходить у світ 7 січня, а Ісус римо-католиків — 25 грудня*». Єдине, що такий вислів може (наголошую — може) пояснювати, це ставлення священника до своїх вірних, його уявлення про рівень їхніх знань про Церкву (за що він, до речі, співвідповідальний). Чуючи такі аргументи, часом хочеться сказати, що прихильники старого стилю — це не українські зомбі. Вони також думають, читають, пізнають, вірять. Нас у Церкві не тримає український греко-католицький Ісус чи віра в синьо-жовтого бога. Хоча може бути й так, що для деякого важливою є саме Традиція, і вона тримає його/її при Церкві — кожен має свої етапи духовного життя та розвитку. Тому тут маю велике прохання: не змальовуйте нас як тих, для кого «*ідентифікатором свідомості будуть лише такі елементи, як календар*», не змальовуйте нас як «лише національно-еклезіальних традиціоналістів, а не живу Церкву». Це нічого не пояснює і ні в чому не допомагає. І водночас, якщо зміниться календар, ми перенесемо такі самі «*ідентифікатори свідомості*» в новий стиль і далі будемо «*лише національно-еклезіальними традиціоналістами, а не живою Церквою*». У цьому плані зміна календаря нічого не дасть, крім того, що практичніше святкуватимемо... Для мене християнство — це завжди вибір. Може, старий стиль допомагає нам визначати пріоритети — наприклад, чотири дні відпустки на свята і присутність на літургіях коштом чотирьох днів відпустки влітку?

Вважаю неприпустимим, щоб духовна особа в дискусії про календарне питання ставила «лайк» під коментарем проти старого стилю,

який звучить так: «*а ще наші предки ходили срати за хлів, то, може, ну його ту каналізацію, го срати всім дружно за хлівом!!!*», та ще виправдовувала такий рівень дискусії словами: «*це був просто „важкий“ приклад*». Для немалої частини вірних справа календаря має велику вагу, й краще не розмінювати її на каналізацію та згадані дії за хлівом, бо і собор у 2020 році, припускаю, не буде займатися каналізаційними справами.

Водночас я глибоко переконаний, що переважна більшість духовенства по-іншому формулює свої думки з приводу календарного питання — відповідально ставиться до власних слів, розуміючи, що справа — делікатна, і найлегше, що можна зробити, — розділити громаду. Тут я навмисне показав негативний, на мою думку, приклад комунікації у цій справі, бо може статися так, що саме обговорення календарного питання спричинить настільки серйозні наслідки, що зміна календаря не матиме більшого значення. ■

Ігор ГОРКІВ

Фото автора статті

УКРАЇНА

Паска чи бабка?

Як святкують Великдень українці та поляки

Цього року поляки зустрічали Великдень 21 квітня. Рівно через тиждень після католицького Великодня, святкують усі християни східного обряду. Чим схоже, а чим відмінне святкування Великодня в Україні та в Польщі, читайте далі у статті.

Святимо вербичку чи пальму?

Вербна неділя, як і Великдень, має змінну дату, але завжди припадає за 7 днів до Пасхи, розпочинаючи Страстний тиждень. У багатьох країнах свято зветься Пальмовою неділею, зважаючи на історію про гілки пальм, якими застеляли дорогу під час в'їзду Ісуса Христа до Єрусалиму. В Україні й деяких слов'янських країнах з огляду на відсутність пальм з'явилася традиція святити гілочки верби, адже вони найшвидше розпускаються і зеленіють. У Польщі часто освячують пальмове гілля (дехто вирощує великі пальми у домашніх умовах, інші купують гілки з листям). Це пальмове гілля з листям буває різних розмірів, часто його прикрашають кольоровими аксесуарами. Нерідко поляки святять також композиції із сушеного жита, зілля й квітів, ці букети бувають із різнобарвними стрічками. Гілочки верби також зустрічаються у різних комбінаціях. У Польщі вибір атрибутів до освячення дуже широкий. Кожен може обрати, що йому ближче до душі.

Передсвяткові порядки

Як і українці, поляки приділяють неабияку увагу наведенню порядків перед Великоднем. Усі прибирають квартири, подвір'я, робочі місця, машини. Намагаються упорядкувати увесь простір довкола себе. Особливу увагу українські та польські господарі приділяють миттю вікон. Лад наводиться протягом усього Великого тижня. Важливим і особливим для українців є фізичне та духовне очищення в четвер, який і в Україні, і в Польщі зветься Великим. Українці його називають ще Чистим. До Великодня також люди приводять в порядок свій зовнішній вигляд, купують красиві обнови на свято.

Найбільший піст

В обох країнах п'ятниця перед Великоднем — день найбільшого посту. Всі віруючі в цей день особливо співпереживають мукам Христа. У церквах та костелах виноситься святий гріб, часто біля нього чергує молодь (в Україні не рідко це представники молодіжної організації Пласт).

Коли освячуємо кошики і що в них?

Оскільки в Україні християни в основному поділені на греко-католиків та православних, то ж і час освячення пасок може дещо відрізнятися. У греко-католиків заведено освячувати великодні кошики в суботу, приблизно з обіду. Православні ж часто освячують їх уночі з суботи на неділю або в неділю зранку. Це не стовідсоткові правила: кожна парафія може трохи змінювати та запроваджувати свої традиції. У Польщі кошички освячують у великих містах від ранку суботи аж до самого вечора (приблизно до 17:00). У селах час освячення може бути дещо коротшим, наприклад, лише до обіду.

Вміст великодніх кошиків українців і поляків дуже схожий. Обов'язкові: яйця, сіль, шматок шинки, ковбаси. В Україні часто освячують також масло, хрін, у Польщі — хліб. Декоруються кошики зеленню. В Україні зазвичай кошики накриваються вишиваними серветками, в Польщі — білими, іноді декорованими, з мереживом. Також українці кладуть у кошики писанки, крашанки або просто яйця, зварені в цибулі чи буряку. Поляки теж часто малюють яйця у якийсь один колір. На жаль, традиція малювати писанки, крашанки в Польщі все більше занепадає. В Україні ж малювання писанок перед Великоднем є надалі досить популярним.

Звісно, жоден український великодній кошик не обійдеться без паски. Багато українських господарів і далі печуть паски самостійно. Хоча в польській традиції також місцями є звичай готувати великодню паску, але нині набагато більш популярною є великодня дріжджова бабка — вона є неодмінною стравою на всіх святкових столах.

Великдень

Як і в Україні, так і в Польщі, неділя розпочинається спільним урочистим сніданком усієї родини (багато перед сніданком йдуть ще раз до церкви). В обох країнах заведено ділитися освяченим яечком. На столі повно всіляких смаколиків. У Польщі ж на недільний обід, хоча в деяких родині і на сніданок, мусить бути традиційний польський суп журек і біла ковбаса. Обов'язковим є також солодкий пиріг мазурек. І на українському, і на польському столі не може забракнути різновиду м'яса. В Україні досі, перед Великоднем багато людей самі готують домашню ковбасу, «вудять» шинку, роблять холодець.

Останнім часом на території усієї Польщі стає популярним «пошук зайчика» або принесення великоднім зайчиком подарунків дітям. Традиція ця більше походить з Німеччини і довгий час була популярна лише в Великопольському воєводстві. Малюкам під час сніданку батьки дарують різні дрібні подарунки або ж ховають їх у різних місцях, а дітки їх шукають.

Гайвки та обливання

В обох країнах після Великої неділі надходить поливаний понеділок, що приносить особливо багато радості дітям і молоді. Обряд обливання пов'язаний із уявленнями про очищувальну силу води. Також в Україні маємо великодні гайвки — пісні, що є виявом великодньої радості та щастя.

Нагадуємо, що в перший і другий день Великодніх свят, усі великі супермаркети та магазини у Польщі будуть закритими, то ж радимо зробити святкові покупки заздалегідь.

Дорота НАВПАКИ

Графіка Анни Стираньчак

ПУЛЬС
УКРАЇНИ

Знизити тарифи: українці назвали головну вимогу до обраного президента. Більшість опитаних українців вважають, що новообраний президент насамперед має знизити тарифи на комунальні послуги. Про це свідчать результати опитування Київського міжнародного інституту соціології. На запитання, що повинен зробити наступний президент у свої перші 100 днів роботи, три найпоширеніші відповіді респондентів були такими: знизити тарифи на комунальні послуги — 39,1%; подати до парламенту законопроекти про зняття недоторканості з депутатів, суддів, президента — 35,5%; розпочати /пришвидшити розслідування найбільш резонансних корупційних злочинів — 32,4%. Далі голоси розподілилися наступним чином: розпочати переговори з Росією — 23,3%; знизити зарплату топ-чиновникам — 18,4%; розпочати переговори з ЄС та США щодо Донбасу і Криму — 16,4%; пришвидшити розслідування злочинів проти Майдану — 9,4%; ініціювати зміну системи парламентських виборів — скасування мажоритарних виборів і перехід до пропорційної системи з відкритими списками — 8%; виставити на продаж приміщення, автівки та інші активи Державного управління справами, яке займається забезпеченням президента — 5,5%; ініціювати перезапуск антикорупційних органів (НАБУ, САП) — 5,2%; арештувати російські активи в Україні — 4,6%; внести до парламенту законопроект про референдуми в Україні — 4,2%; розпочати переговори про вступ до ЄС — 3,3%.

У російському міністерстві закордонних справ заявляють, що у Міжнародного трибуналу ООН не має юрисдикції для розгляду справи стосовно нападу Російської федерації (РФ) на українських моряків на Азові. Про це йдеться у заяві на сайті МЗС РФ. «У зв'язку з ініційованим Україною на підставі Конвенції 1982 року процесом щодо тимчасових заходів російська сторона виходить з того, що Міжнародний трибунал з морського права не володіє юрисдикцією для розгляду „керченського інциденту“, зокрема, через зроблені і РФ, і Україною застережень про незастосовність передбачених Конвенцією 1982 року процедур щодо окремих категорій суперечок», — стверджують у російському міністерстві. Також у МЗС РФ заявили, що «не вбачають у заявленні Україною часових заходів елементу термінової необхідності, який є обов'язковою умовою їхнього припису». Нагадаємо: президент Петро Порошенко заявив, що доручив МЗС звернутися до Міжнародного трибуналу з морського права, щоб змусити Росію примусово звільнити полонених українських моряків. Нагадаємо: Лефортовський районний суд Москви продовжив термін тримання під вартою 24 українським військовополоненим морякам.

Суд відмовився зняти арешт з низки рахунків відкритих у «Всеукраїнському банку розвитку», який належав сину Віктора Януковича Олександру. Про це повідомила прес-секретарка генерального прокурора України Лариса Сарган. За її повідомленням, на рахунках банку заарештовано 1,2 мільярда гривень. Нагадаємо: у лютому 2018 р. суд зняв арешт з рахунків компаній, пов'язаних з сином экс-президента: на них зберігались майже 550 мільйонів гривень та понад 27 мільйонів доларів США. Ці кошти були арештовані у справі про заволодіння державними коштами через регіональні відділення «Укрзалізниці». Пізніше стало відомо, що майже 2 мільярди гривень, які знаходились на депозитах підставних осіб у банку сина экс-президента, були виведені через банк Порошенка. Восени 2018 р. Печерський суд Києва протягом місяця скасував арешти зі щонайменше 26 рахунків, які правоохоронці пов'язували з оточенням Януковича.

Україна опустилася на одну сходинку нижче у рейтингу свободи медіа у порівнянні з минулим роком. Про це йдеться у щорічному індексі свободи медіа у світі станом на 2019 рік, яке провела міжнародна правозахисна організація «Репортери без кордонів». В оновленому рейтингу Україна посідає 102 місце. Правозахисники підкреслюють, що найбільшими викликами для свободи слова в Україні залишаються такі явища, як стеження чи перешкоджання в роботі журналістів-розслідувачів із застосуванням насильства. В організації наголошують, що на ситуацію зі свободою слова негативно позначається війна на Донбасі. На першому місці в індексі свободи медіа — Норвегія, яка вже втретє лідирує в щорічних рейтингах «Репортерів без кордонів».

За pravda.com.ua підготувала **ав**

ГРОМАДА

▲ Зінаїда Степанюк під час майстер-класів у Загороді в Козликах. Фото авторки статті

На Великдень у Шостакові

Як колись у підляському селі Шостакові святкували Великодні свята – розповідає місцевою говіркою 79-річна Зінаїда Степанюк, зараз жителька Засцянок коло Білостока.

Пані Зіно, як у Вас у сім'ї святкували Вербніцю?

У першум тижні посту вириєзували вербочку. Наше село було мале, оно в одних рослі вербочкі, і хто хотів, то ішов і просів, коб витяті.

У нас світлі чирвони вербочкі. Зараз мніе буде 80 ліет, но ціели час свечу чирвони, не тия з катушками.

Вербочок не вбірали, оно звезували ленточками і з такімі ішли до церкви. Наша парафія била в Новум Березові, то мама возьмут мене за ручку і ведут.

Вже як додому приходілі, то білі вербочкою. Говорілі:

*Верба б'є, не я б'ю. / За тиждень Великдень.
Будь здорови як земля, / А весьоли як весна.*

Білі верхамі діті, коб билі здорови. А послі то і внучкув своїх я біла.

Што робілось з тею вербою?

Тая верба все стояла довговато на окніе. Послі єї сушили і палілі. Так уважалось, што не можна єї викідати до смієтя.

А заносілі на могілі?

Так, не всіе, але носілі. Занесут на могілі білзких, устром'ят і вона, тая вербочка, там остається, аж не всохне.

Послі Вербніці то вже шиковаліся до свята.

Шиковаліся, некотори жильніковалі.

Што то значило?

Жильніковалі то значит нічого не їєлі од четверга до першого дня Великоднє. Як у четвер, одходівши до церкви, з'їєлі, то тогди поїєлі аж вернувшись із церкви по Воскресен'ї. Я не жильніковала, але билі такія, што не їєлі цієлу Велику п'ятніцю і Велику суботу. І тогди вже вночіє тия жильнікующи ішли до споведі. То троху било тих люді.

На Великдень мусіла бити паска. Колі у вас єї пеклі?

У суботу. У нас парафія била веліка і батюшка їездів светіті паску кругом по сьолах. До Шостакова приїжджав пуд кунець, то ми ще вспівалі спечи в суботу. Аде приїжджав рано, то пеклі в п'ятніцю вечором.

У некотрих билі такія звикли паскі, а в некотрих солодши, здовни. Робілі ХВ зверху, значитьє «Христос Воскрес», шиковалі коробкі з їєдлом. Настуольнічка вишита слалася і тогди там уже клалі всьо – паску, ковбасу, яйця, масло, сира кусочок.

А помніте, як ще светілі у велічезних копаньках?

Чом ніє? У копаньках било всьо, што їєлі на свято, не так як тепер, што оно троху.

Уже послі мама уплелі з соломи коробку і ми в ююй светілі.

Де у Вас светілі тую паску?

На селіє. У суботу вдень люде виносілі всьо на лавкі. Як я вже вишла замуж, то збіраліся в кількох місцях Шостакова. Ми як дієті то вже бієглі і дівіліся, чи з Старого Березова не їєде батюшка.

Колісь батюшка їездів фурую. І тогди ж давалі йому пасочкі, яйця. То матушка, ще в колісніх часах, згадувала, што вона сушила тия пасочкі, а тогди нагрієє молока і їєсть. То ж колісь люді било повно, всіє хати заняті, не так, як тепер, што пусто. То і тих пасок, і їєць било мнуого.

Колі вже їєлі освечане?

Їєлі, з церкви пришевши. Но колісь у церкві било довго – зачиналі половіна дванадцетого вночіє і десь о шостуй кунчалі. Як я била малая, то ішли ще на вечер

– нам, дієтєм, розстілалі хусткі і ми сідієлі, не хотієлосьо спаті. Довго тогди служилосьо.

Вже ж на Великдень ніхто не варив їєсті. Перши день то не можна било в печи паліті, оно свещане їєлі – уперуч яйця, троху м'яса, паску.

Чи красілі у вас яйця?

Красілі в сібубльніку, тоже в зельонум житові, а і фарби вже куплялі. Колісь тих їєць то вельмі не било. Вже як я замужом била, то пришли нови часи, але як я била малая, а я з сорокового року, то тогди кури зімою не несліє. То яйця у попелові перетримувалі, коб билі на свято.

Пісали з їх пісанкі?

У селіє не помню, коб хтось умієв. Але як я ще била невеліка, то дядько з Збуча пісав воском і привозів волочебне. Ой, хороше виглядалі тия яйця – з узорами, пофарбовани в цібубльніку.

Ви зганулі про волочебне. Што то било?

Волочебне то билі яйця, котри хрищони давалі дієтєм на Великдень. Усе давалі до пари – одну пару або двіє, три, без пари не давалі.

Послі дієті тимі яйцїма бавілісь. Помніте тия забави?

Помню. Такій жолубок бив дерев'янни, його ставлялосьо, одін своє ієє котіт, другі своє і як друге дожене і стукне, то той забірає собіє, хто виграв.

Я ще й виходілі на поплав і викідалі, чи розоб'єтьєся. То ще моїє сини викідалі.

Вибіткі?

Так, стукаліся яйцїма – хто кому поб'є. Но як внуки вирослі, то вже того не било.

Чи носілі колісь яйця на могілі?

Носілі, вже по святі. У нас на могілках светілосьо в недієлю, на Проводи. То вже шиковалі на той день яйця. Батюшка посветіт могілу і посветіт разом яйця. То як бієдни билі, то ходілі і забіралі собіє. Ніхто не шкодовав. Хтось зайде і возьме, а тепер то пташкі подовбуг.

Тепер ви живете коло Білостока. Што з коліснього є ще у вас на Великдень?

Ми живем усіє коло себе – я, моїє сини і дочка з сієм'ямі. Шикуюмо свято, светімо вербочкі, паску везем до церкви у Білостоці. Збіраємося разом і гостімо.

Паску ще печете?

Пеку невісткам. Яйця крашу в цібубльнікові, інакш не крашу. Святкуємо з сім'єю і тое, што дається утриматі, то утримуєм. ■

Людмила ЛАБОВИЧ

Словничок: мнуого – багато, настуольнічка – скатертинка, оно – тільки, поплав – скошена лука, послі – пізнїше

Екуменічний концерт великопостної пісні

Перший такий концерт зібрав у Лютеранському центрі в Кошаліні вірних греко-католицької, римо-католицької, православної та євангелістсько-аугсбурзької Церкви. Останній, власне, належить ідея організації екуменічних концертів до Великодніх свят. Подібні зустрічі вже проводилися напередодні Різдва.

Кожна церква дещо по-іншому проявляє свою любов до розп'ятого Христа, тому організатори хочуть показати багатство великопостних пісень у різних церковних традиціях, вірні яких протягом багатьох років живуть поряд, – це насамперед наше душевне багатство, яким варто ділитися. Аскетичне виконання великопостних наспівів допомагає стишитися перед Великим тижнем і душевно підготуватися до Великодніх свят.

– Слово Боже, яке переживаємо нині в усіх церквах, хоча й у різний час, – це опис Страстей Господніх.

«А коли прибули на те місце, що звуть Череповище, розп'яли тут Його та злочинників, одного праворуч, а одного ліворуч. Ісус же промовив: Отче, відпусти їм, бо не знають, що чинять вони!...»
(Євангелія від Луки 23:33–34).

– Це картина, яку переживаємо в усіх церковних традиціях, коли бачимо Ісуса Христа, що страждає за для спасіння людини. Сьогодні ми почуємо, як різні традиції і різні композитори описують та оспівують цю правду, – сказав на відкритті концерту кс. Януш Сташак, парох євангелістсько-аугсбурзької парафії в Кошаліні.

Гості, які зібралися в Лютеранському центрі, могли послухати великопостні наспіви у виконанні хорів традиції греко-католицької, римо-католицької та лютеранської Церков. У їхньому виконанні ми почули, зокрема, пісні «Страдальна мати», «Вечері Твоєї тайної», «Моліться, батьки», Псалом 77 Миколая Гомулки, «Ubi Caritas» норвезького композитора Ola Gjeilo, «Отче

наш», «O stux ave» литовського композитора Rihardsa Dubry, «Голгофа» чи «Оливковий сад».

Українців представляв парафіяльний хор греко-католицької парафії з Білого Бору. – Зустрічаємося тут як християни – це, на мою думку, дуже важливо. Очевидно, перспектива повної єдності ще в нас попереду, але саме такі екуменічні концерти, які організуються з нагоди чи то різдвяних, чи великодніх свят, демонструють нам важливу істину: попри те що існують між нами відмінності, ми віруємо в ту саму правду й догми. Натомість екуменічний характер зустрічей допомагає нам усвідомити, що ми постійно шукаємо спільних доріг до повної церковної єдності. Тож подібні зустрічі показують наше християнство, побратимство, просто любов один до одного, – каже о. Маріуш Дмитерко, парох греко-католицької парафії у Білому Борі. А кс. Януш Сташак додає:

– Християнська церква завжди була багатогранною у своєму поєднанні різних традицій: єрусалимської чи антіохійської. Отже, для нас дуже важливим є не лише демонструвати та поважати цю різноманітність, але й доносити один одному думку, що розмови про важливі справи можуть відбуватися різними мовами, при тому що їхня суть завжди залишається тією самою. А коли торкаємося найважливішої таємниці християнства, тобто смерті Спасителя та його воскресіння, хочемо показати, що попри різну віросповідну вразливість – правда одна, – каже кс. Януш Сташак.

Не так часто отримуємо можливість слухати великопостні пісні, оскільки не кожен хор має їх у своєму репертуарі, тому тим більш цінною є ця ініціатива. Натомість кожен діалог, в цьому випадку – віросповідний, наближує нас до повнішого розуміння один одного та пошани до традицій різних народів, що в нинішній час вкрай необхідне. ■

Анна ВІННИЦЬКА

Парафіяльний хор греко-католицької парафії з Білого Бору під диригуванням Юстини Москалик. Фото авторки статті

ІНТЕРВ'Ю

Акція «Рекрутація»

В «акції» – Микола Петрига, Мацей Кайданович і Наталя Шахна.
Фото з Фейсбука

Восьмикласників і гімназистів очікує вступ до середніх шкіл. Не всі знають, куди піти, щоб потім не жалкувати. Група ентузіастів – учнів варшавських середніх шкіл – знаходять відповіді на питання рекрутації і діляться знаннями з кандидатами. Свою ініціативу назвали «Akcja Rekrutacja».

Вони знайомлять з термінами набору та днів відкритих дверей у варшавських школах. Крім цього, представляють розмови з учнями, які розповідають про свою школу та цікаві позалекційні заняття, котрі є поширеним доповненням навчально-го процесу.

Творців акції – ліцеїстів запрошують до шкіл (гімназій), де їхні розповіді та інформація про критерії рекрутації викликають велике зацікавлення серед молодих людей. Адже перед ними – серйозний вибір майбутньої середньої школи. А поки треба позитивно скласти екзамен і здобути максимальну кількість балів – запоруку вступу до омріяної школи.

Представляємо розмову з **Миколою Петригою** – учнем першого класу Загальноосвітнього ліцею ім. князя Юзефа Понятовського у Варшаві.

Миколо, що тебе спонукало організувати акцію «Рекрутація»?

Моя товаришка з колишньої гімназії звернулася до мене й мого друга з пропозицією написати якийсь проект, корисний суспільству, особливо молодим людям. Так виник задум провести акцію «Рекрутація», яка допоможе цьогорічним випускникам пройти рекрутаційний шлях до середньої школи.

Усі – Наталя, Норберт, Себастьян, Мацей і я – після короткої дискусії пристали на нашу пропозицію. Ми усвідомлюємо, що може буде складно потрапити до вимріяного чи кращого ліцею, тому інформування молоді про набір до середніх шкіл дуже потрібне.

Чи цьогорічні випускники знають про те, що внаслідок непродуманої реформи на одне місце на шкільній лаві претендують 2,4 кандидата?

Саме це спонукало нас до популяризації проекту та його презентації у школах і громадських медіа, зокрема, на радіо й телебаченні. Зацікавлення цією темою виявилось напрочуд велике. Учні слухають нас у повній тиші, затамувавши подих. А потім питають, питають...

Ви маєте сторінки у Facebook, Instagram і канал на Youtube, де можна ознайомитися з порадами, необхідними кандидатам до середніх шкіл...

Ми, щоб мати якомога більше інформації на цю тему, звернулися з питаннями до кураторії та Міністерства національної освіти. Від цих інституцій отримали відповіді на наші питання, сумніви, дилеми, з якими ми приступили до рекрутації рік тому. Тоді кожен із нас сам, без особливого інформування, приймав остаточне рішення, в якій школі хоче далі вчитися.

«З нами попадеш до омріяної школи» – ваше провідне гасло. Що ви в нього вкладаєте?

Ми представляємо молодим людям усю найважливішу інформацію: порівняння пропозицій різних шкіл, чим вони відрізняються, які напрямки пропонують. Кожен учень має якісь пріоритети. На шкільних зустрічах ми надаємо потрібні відомості, які знаходяться на інтернет-сторінках, зокрема, інформацію про систему балів із предметів, якої дотримується та чи інша школа, а також про рівень школи.

Ви – ентузіасти, дієте в рамках платформи «Звільнені з теорії». Що це означає?

Це платформа в Інтернеті, яка допомагає молодим людям реалізувати такі проекти, як акція «Рекрутація». З її допомогою ми розуміємо, між іншим, що нам потрібно зробити, щоб про нас почуло якнайбільше осіб. За свою активність дістаємо бали, завдяки яким краще видно проект і його презентацію.

Чи хтось з учителів допомагає вам або стає патроном проекту?

Насамперед наша пані директорка з гімназії сприяє нам і допомагає фаховими порадами. Фірма «Марка рекрутація» патронує й підказує, де нам шукати найістотнішу інформацію на тему набору до шкіл. Ми також брали активну участь у навчальних ярмарках, які відбувалися в Палаці культури й науки у Варшаві.

Вони організовуються для того, щоб молода людина, котра вступатиме до середньої школи, прийшла

й попитала її учнів про навчальний заклад – що він, крім обов'язкового навчання, пропонує. Ми розповсюджували тут свої матеріали. Нашими пропозиціями цікавилися як батьки, так і учні.

Що б ти пропонував: вибирати ліцей, технікум чи професійну школу?

Усе залежить від людини, що вона хоче в майбутньому робити. На презентаціях завжди кажу, що ліцей – це школа, яка відкриває спектр перспектив, а технікум і професійна школа задають напрямок того, що людина в майбутньому хоче робити. Тут кожен сам мусить приймати рішення – розширювати обрії знань чи націлюватися на конкретну професію.

Є такі професії, перед здобуттям яких треба піти до ліцею, наприклад, юрист чи лікар. Натомість щоб стати інформатиком, можна піти до ліцею або технікуму й потім вступити до закладу вищої освіти.

Миколо, ти вчишся в першому класі престижного варшавського ліцею Понятовського. Чи багато треба було мати балів для вступу?

У мене було 187 із 200 максимальних. Я одразу знав, що хочу туди піти, бо мої товариші вже тут вчилися. Вони розповіли мені про добру атмосферу, рівень навчання, зичливість педагогів тощо. Я здобуваю в ліцеї знання, а водночас вдома маю багато часу для себе, на індивідуальні захоплення. У рамках школи часто виділяємо в гори.

Ти мусиш бути добре організованим, щоб знаходити час і на суспільні акції.

Я вдома можу сидіти над уроками, але легко знаходжу 15 хвилин для перерви, бо саме прийшла вістка від товаришки, щоб я увійшов на нашу сторінку для узгодження деяких питань. Обговоримо справу, і я знову повертаюся до підручника чи книжки, яку зараз читаю.

Чи отримуєте ви якусь винагороду за цей проект?

Насамперед ми отримуємо задоволення. Беремо участь у великому фіналі, де автори зустрічаються й одержують нагороди. Гроші спонсорів ідуть на те, щоб зробити допоміжні матеріали, листівки, торбинки та сорочки зі знаком акції. Успіх і велике задоволення, що люди нас слухають, а вчителі радіють, що ми відвідали їхні школи та вийшли назустріч молоді.

Перед тобою ще два роки навчання в ліцеї – і що далі?

Моя найбільша мрія – стати юристом. Найближчим часом приступаю до юридичного конкурсу, бо хочу розвиватися в цьому напрямку. Люблю вчитися й читати. Уже думаю про наступний проект, праця над яким поглиблює мою активність задля корисної справи.

Інформацію та поради акції «Рекрутація» можна знайти:

[Facebook: Akcja Rekrutacja](#)

[Instagram: akcja.rekrutacja](#)

Наталя КРАВЧУК

Колекціонер шевченківських марок

Наприкінці березня, в домівці Об'єднання українців у Польщі українці Зеленої Гори та околищ вшанували 205 роковини з дня народження Тараса Шевченка. На події колекцію своїх марок презентував Василь Шляхтич.

Фото з архіву Василя Шляхтича

Василь ШЛЯХТИЧ:

Ми розпочали свято з пісні на слова Шевченка «Реветогне Дніпр широкий». Для нас – це третій гімн після творів «Ще не вмерла Україна» та «Боже великий єдиний». Ведучим вечора був Володимир Процюк, докторант Зеленогірського університету. Він розповів про життєвий шлях поета, а члени громади читали його вірші. Після цього я презентував свою колекцію марок, пов'язаних з постаттю Тараса Шевченка.

Зацікавлення поштовими марками у мене виникло ще в дитинстві, коли я був у початковій школі, і триває донині. Спершу я збирав усі марки, які тільки потрапляли мені до рук. Із часом, дізнаючись про них дедалі більше, я почав аналізувати зображення на марках. Зараз в моїй колекції є екземпляри з серії марок Української Народної Республіки з 1920 року, на яких зображені хата та портрет Тараса Шевченка; марка УНР з Тарасом Шевченком, на ній польський штемпель «POCZTA MIEJSKA» (це сталося, коли землі Української Народної Республіки були пограбовані й розподілені між Польщею і Радянським Союзом). У 1923 році пошта Української Радянської Соціалістичної Республіки видала серію поштових марок з додруком «Допомога Голодуючим», де на одній мар-

ці є портрет Тараса Шевченка. Окрім цього, у мене є поштові марки Радянського Союзу, видані в ювілейні роки. У 1939 році пошта СРСР з нагоди 125-річчя з дня народження Тараса Шевченка також випустила в обіг серію марок з автопортретом та пам'ятником Тараса Шевченка, а у 1954 році радянська пошта видала марки з нагоди так званого «возз'єднання України з Росією», на одній із них також зображений пам'ятник Шевченка. У 1961 році з нагоди 100-річчя від дня смерті Тараса Шевченка пошта СРСР випустила марки, на яких є різні зображення: Шевченкове село та його хата, пам'ятник поету в Харкові, Кобзар. У моїй колекції є також поштові марки з різних держав, зокрема з Болгарії, Чехословаччини, Уругваю, Аргентини, Канади і Сполучених Штатів. На жаль, Польща не присвятила Тарасові Шевченку жодної поштової марки і до сьогодні.

Також на зустрічі я показав марки підпільної пошти України із зображеннями Тараса Шевченка, тематичні конверти, які я отримав від Степана Семенюка, коли він їздив в Україну. Нині пан Степан перебуває в будинку для пристарілих, йому виповнилося 99 років. Його конверти та листи дуже цінні для мене. ■

Знімок Миколи Михалюка

Завершується капітальний ремонт колишньої греко-католицької церкви у Волі-Нижній в гміні Яслиська на Сянїччині. Усередині реставровано більшість іконостасу. Підготовлені місця ще чекають на замовлені ікони св. Миколая і св. Матері Божої. (Більше – в наступному номері)

Пасха вірних ци лемківські Великден

Великден *Пасхом вірних* зове стихира воскресної утрени, там Великден – то медже іншима: *Пасха великая, Пасха вірных, Пасха двери райския нам отверзающая, Пасха всіх освящающая вірных*. Часом роздумую над тым кілко ест тых вірных, котрых Пасха освящає и ци себе до них можу зарахувати?

Виджу, же Великден, на жаль, не для вшитких ест часом *Пасхи вірных*. Можна не мати вільного и мати *Пасху вірных* и на опак, можна мати великодны ферїи, але *Пасхи вірных* не святкувати. Не думайте си, же Великодня так як належить не святкує лем атеїста. На Свїтлий Понедїлок все брал єм вільне, бо державне право дозволять нам го си взяти. Але навет товды, коли Великодны свята сут разом, серед нас сут такі люде, котры не мають Великоднїа, они мають товды лем час вільни од штоденного труду. Повторю, Великден не ест *Пасхом* вшитких християн, то *Пасха вірных*, адже лем тых християн, котры мають не лем свої лампады, але и поклады запасового олію.

Голосно повідже, же наша приналежнїст до такої ци іншої Церкви не ест мірилом того, ци зараховуєме ся до *вірных*, котры святкують Пасху, ци ні. Головом домашньої нашої Церкви мусит бути Воскреслий Ісус Христос и ништо, ани нич більше. Вслухайме ся в прекрасны тексты великодных одправ, котры нич, але то нич през так долги роки не зостарїли ся и зо своей мудрости ничого не стратили. Сут и гнеска, и нам голосят, же: *Пасха всіх освящающая вірных*, але о тїм лем тоты знають (и користають з того воскресшого сїява), котры правдивї славят Бога. Сама приналежнїст до Православної церкви не дає нам права зарахувати себе меже тьма в стихирї згаданыма *вірными*,

ту аутоматизм не діє, мусиме облечи ся во Христа, адже жыти лем для Нього.

Не припадково істинну Великоднїа положыл єм на шали протїважнї лемківської традиції святкування Великоднїа. Не зрозумте ня злї, традиції не негую. Зоставляючи в тот спосіб зо собом тоты двї «річы», хочу повісти, же важна ест лем жыва традиція, адже тота, котра істинну має в собі. Не можемо допустити до того, жебы традиція горувала над тым, чым Пасха Господнїа была, ест и буде. Так, Пасха фурт ест така сама, мінят ся лем наше святкування Пасхы. Форма ест важна, але не найважнїjšа, ништо прецін не хоче дістати барз брьдъ презенту, хоц бы и прекраснї запакованого. Біда в тым, же нам часто очы сами свїтят ся до чоґоси, што ест таким гарді запакованым барз брьдкым презентом. Найбільша біда ест товды, коли тым брьдъ презентом ест Великден и то сами си го рыхтуєме и даруєме. Такі Великден так по правді не ест *Пасхом вірных* а Антипасхом. То наша антипасха, бо товды не лем, же нигде юж не переходиме, а глыбше входиме в темряву и плечами обертаме ся до Сонця Правды, Котре и нам во Вифлеємі засіяло. Антипасха ест великымдньомлемодпочынкуирадости, але лем той туземной, радости з одпочынку. Лем здає ся нам, же святкуєме Великден, часто сїдїме при суто заставленї святотчїи трапезї и ділиме ся скорше в церкви посвяченым яйцєм и іме іншу свѣченину, але можемо не переживати Пасхы так як повиднїсїме. То нич, же на серединї нашого великоднього стола горит свѣчка, котра традиційнї, так по лемківскы стоїт в горняти з зерном, поставлєным на округлым хлїбі, бо мы не сме горіючом свѣчком, ци зерном, котре выдає стократни пльон. Нашы предкы не залишыли своїх поганьскых

звыків, перенесли їх на Пасху, а мы їх вірно плекаєм. Шкода лем того, же наша Пасха не ест юж *Пасхом вірных*, адже переходом од зла до добра, найбы хоц была бы и лем пробом одвертаня ся од темрявы грїха. Не выстарчыт свѣтити свѣчку, помолити ся и засьпівати: *Христос воскресє із мертвых...*, ци ділити ся свѣчениным яйцєм, треба ділити ся собом. Воскресшаго треба мати в серци, а не на языку. Символї сут важны, але Ориґинал все ест важнїjšи, адже фурт позерайме за Христом и лем Його в собі и коло себе глядаїме.

Дякуїме Богу за то, же засдожылисе до Великоднїа и того рока зробе юж вшитко, жебы тогорічнї Великден был и нашом *Пасхом красном, Пасхом Господньом*, а товды напевно юж: *Пасха, Пасха всечестная нам возсія, Пасха радостью друг друга обїмем*. Інша стихира каже зробити так само и на казує піти ишы дале: *Воскресєнїя день і просвїтимся торжеством і друг друга обїмем, рїцїм братїє і ненавидящим нас простим вся воскресєнїєм і тако возопїєм: Христос воскресє...*

Тото, што жыве ест в народї, навет як бы было записане лем в ес-мєсї, буде зрозумїле и трафіт до серця и душы нашої. Зміна калєндаря не ест потрібна до того, жебы барже свѣтотчїи пережити наш Великден. Не клав єм и ниґда класти не буду акценту на часї уставово вільным, знам, коли припадає наш Великден и товды сам си роблю час вільни. Корыстайме з права, яке маме и на наш Великден все берме си свѣтотчїи урльоп. То нич, же пак треба го одробити, будеме мочы родиннї и торжественно святкувати Свої Свѣята. По мойому час уставово вільний не ест найважнїjšи, для ня рахує ся лем *Пасха вірных*. А для вас? ■

Марко ПОСТІВ-ЯРУГА

Радїти чи ся журити –
Великоднї думаня

Што роблят з нами

Колї спозераме на Великоднї свята, то все в наших очах є помальоване яйце. Чи то буде баткуване, воскуване чи лем в кольорї, вшитко будит нашу памѣть, переважнї з дїтячих років. Але найважнїше, што тоти великоднї писанки – яйця – то цїж кусьцьок нашої традиції, котра вказує ким ми є від віків. До якого народу приналежїме і до якої вікової культури, котра збудувала нашу красу гин і гев в Карпатах.

Можна смїло повісти, што зразок та спосіб прикрашаня яєц вказує з якого є ми реґїону. Лем, на жаль, то цїж може бити спосіб фалшуваня нашої етнїчної історії. І я тото фалшуваня взрїв на поштових значках. Думам, што саме фото вкаже чом такі мої думки.

В нашом свїті меншини в Польщі всядї і все ми смотриме, штоб наше лемківство не пропало, але і цїж не стратило звязок з іншими елементами українського етносу.

Тот артикув і ціле моє ту писаня є завдяки панї Аннї Буковскїй, котра переслала мї знимку того поштового значка. Він паню Анну цїж заболїв і то добрі, бо колї нас такі речї турбують, то лем свідчит, што ми не обоятнї на нищїня нашого під кожним кутом і на цілу асиміляцію. По правді, колї ся фалшує історію і традицію народу то той нарід ся хце знищити.

Фото з сайту katalognaczkow.net

Добрі, што нас вказують публічно під кожним кутом, лем чом таким способом нищат нашу етноґрафічну і національну свідомість. А ишы ширше, колї посмотриме на тоти значки, то од колї так довго гуцули творят до гнеска польску Вельканец? А колї ишы подумаєме, чом не ма значка з бойківском писанком, то буде для нас вшитких час задуми – Чом так ся діє? Чи наши брати бойки не мають своей писанки – яйця? Не вірю! І з том віром кінчу тото писаня.

Хоц перед очима мам свою кохану бабусю Анну, а може ліпше Ганку, бо тай єй звав мїй дідо – муж Петро, колї при шпарґетї воскувала на заходї яйця так само як віками гин в горах наши предки. Вона не думає, што то лемківски, бойківски, гуцульски... яйця. Для баби Ганки лем важне било што то наши. І з том віром кінчу те писаня.

Христос Воскрес!

Адам ВЕВЮРКА

ІНТЕРВ'Ю

Олег Романко:

Виходимо з нашою культурою до жителів свого міста

Лемборк — невелике місто в Поморському воєводстві, поблизу Балтійського моря. Це також одне із багатьох міст у Польщі, де проживає українська громада. Лемборк відрізняється тим, що тамтешні українці дуже активні — завдяки Ренаті та Олегові Романкам.

Про свої досягнення та успіхи місцевої ланки Об'єднання українців у Польщі (ОУП) у громадській роботі розповів учасникам звітно-виборчої конференції Поморського відділу ОУП Олег Романко («Інтеграції — так, асиміляції — ні», «НС» № 11, за 17 березня 2019 р.). Вочевидь, Лемборк не зможе рівнятися до столичного міста регіону Гданська, але цінним для українських громад є пізнання шляхів для розвитку та інтегрування місцевої української громади. Олег Романко зізнається, що здобути значущу позицію в політичних колах міста йому було нелегко.

У Лемборку живе досить велика група кашубської етнічної меншості. Згадуючи минулі роки, говорити, що «мова ненависті» стосовно цієї меншості напевно була рівносильна антиукраїнській, — означає нічого не сказати. Популярною приказкою в регіоні Помор'я була така — «вредний, мов кашуб». Назвати когось «кашуб» стало ледве не образою. Вам така ситуація нічого не нагадує? Згадаймо хвилю хейту проти тодішнього прем'єр-міністра, а зараз голови Європейської ради Дональда Туска.

Нам треба бути активними на місцях, щоб не було «мови ненависті», бо вона виникає через незнання іншої культури.

Олегові Романку і та всій громаді вдалося в Лемборку «вийти місту назустріч» із українською культурою, а справу будови церкви зробити фактором піднесення громади.

«У нас із Ренатою завжди повна хата людей, особливо молоді, це наш спосіб ведення громадської роботи серед української місцевої громади», — заявляє Олег.

▲ Голова ланки ОУП в Лемборку
Олег Романко.
Фото Андрія Степана

Які проблеми зараз є в ОУП?

Основна проблема української громади Лемборка, але не лише там — відсутність в ОУП штатних працівників. У громадській роботі нам не під силу далі так діяти на волонтерських умовах. Ця проблема існує вже багато років, але далі не буде змоги успішно працювати, бо все йде на спад. Треба повернутися до колишньої ідеї центрів української культури, які мають державну фінансову підтримку. Нам необхідно вийти не лише на громадський, але й на підтримуваний державою адміністративний рівень культурної роботи.

Нині ставлення державних структур до потреб національних меншин не сприяє реалізації ідеї створення центрів української культури. Нам залишається розраховувати на підтримку самоврядної влади на місцях.

Посилаючись на чинне законодавство, яке стосується підтримки національних меншин, нам треба вимагати від керівників місцевих самоврядних структур, щоб вони у своїх рішеннях дотримувалися закону. Наприклад, державні субсидії на вивчення рідної мови. На місцях потрібно вимагати від війтів, бургомистрів того, щоб ці гроші йшли дійсно на культурно-освітні потреби наших дітей. Бо мова не лише про допомогу від держави на існування в даній місцевості пункту навчання української мови, але треба подбати про можливість й засоби для плекання серед наших дітей рідної культури, звичаїв, національної ідентичності. На мою думку, також і на це мають призначатися освітні субсидії.

Що робити, щоб аргументи мали силу в переговорах із місцевою владою?

Представникам нацменшинної української громади насамперед треба символічно «виходити назустріч місту», брати активну участь у багатьох заходах, які проводить міська влада, демонструвати свою силу, згуртованість, чисельність. Наприклад, у Лемборку такі культурні заходи, організовані для загалу, не лише для української громади, проводить міська бібліотека. Найбільшими традиційними циклічними подіями на міському форумі є «Дні міста», «Дні святого Якуба», огляд вертепів тощо.

Нам треба якнайбільше демонструвати жителям Лемборка, що ми, українці, є, маємо свої культурні надбання, які хочемо представити іншим. Влаштуємо свої заходи, наприклад, похід вулицями міста з нагоди «Дня вишиванки», процесія на День Йордану. Із досвіду знаю, що місцеві медіа дуже зацікавлені такими подіями, бо вони свідчать про активне життя місцевої громади: демонстрація української культури показує національну різноманітність нашого міста.

Крім того, нам потрібно мати своїх представників у лавах місцевої самоврядної влади.

Я був депутатом міської ради трьох скликань в Лемборку. За цей час набув досвіду роботи в таких структурах, вдалося налагодити особисті зв'язки із самоврядними й політичними лідерами міста.

Завдяки цьому мені як голові місцевої ланки ОУП «легше» вести з ними розмови щодо справ. Спочатку не було мені солодко: зустрічалися й такі чиновники, які кидали нашій громаді, кажучи символічно, колоди під ноги, ставилися вороже до всього українського. Однак, мені вдалося вистояти, все перебороти.

Тепер усе зовсім по-іншому, бо нас стали поважати. Ділові переговори тепер ведуться, мов рівний із рівним. На здобуття такої сильної позиції в місті нам знадобилося багато часу.

Також звертаємося у справах до школи, у якій працює пункт навчання української мови, щоб «вибивати гроші» й на культурні заходи для дітей. Завдяки цьому маємо комп'ютерне обладнання для українського класу.

Повторюю пораду для всіх нас — виходимо з українською культурою, народними звичаями, обрядами до жителів свого міста або села, бо це, як бачимо, має вирішальне значення для розвитку нашої громади.

Ми пишаємось ансамблем «Світанок», хором, танцювальним колективом. Із їхнім творчим доробком ми «виходимо назовні» до поляків і кашубів.

Наприклад, головний місцевий культурний захід — Свято міста Лемборка — не обходиться без нашої присутності. Ще така дрібничка: на наші свята, скажімо Великодні, несемо до лемборської ратуші святкові листівки з побажаннями.

Національне піднесення, пов'язане з будівництвом церкви

Три роки тому ми звернулися до влади з проханням дозволити будівництво греко-католицької церкви (плакат на фото). Місто призначило у власність нашій парафії земельну ділянку в центрі міста. Приступаємо зараз до виготовлення технічного проекту, а в другій половині року сподіваємося розпочати будівельні роботи.

Наша громада — невелика, а кошти будівництва — зараз величезні. Само-

тужки нам буде важко впоратися з цією справою. На сьогоднішній день ми зібрали 30% суми будівництва церкви. Це трохи нас непокоїть, однак, ми залишаємось оптимістами. У громаді відчуються великий ентузіазм і згуртованість, пов'язані з будівництвом святині.

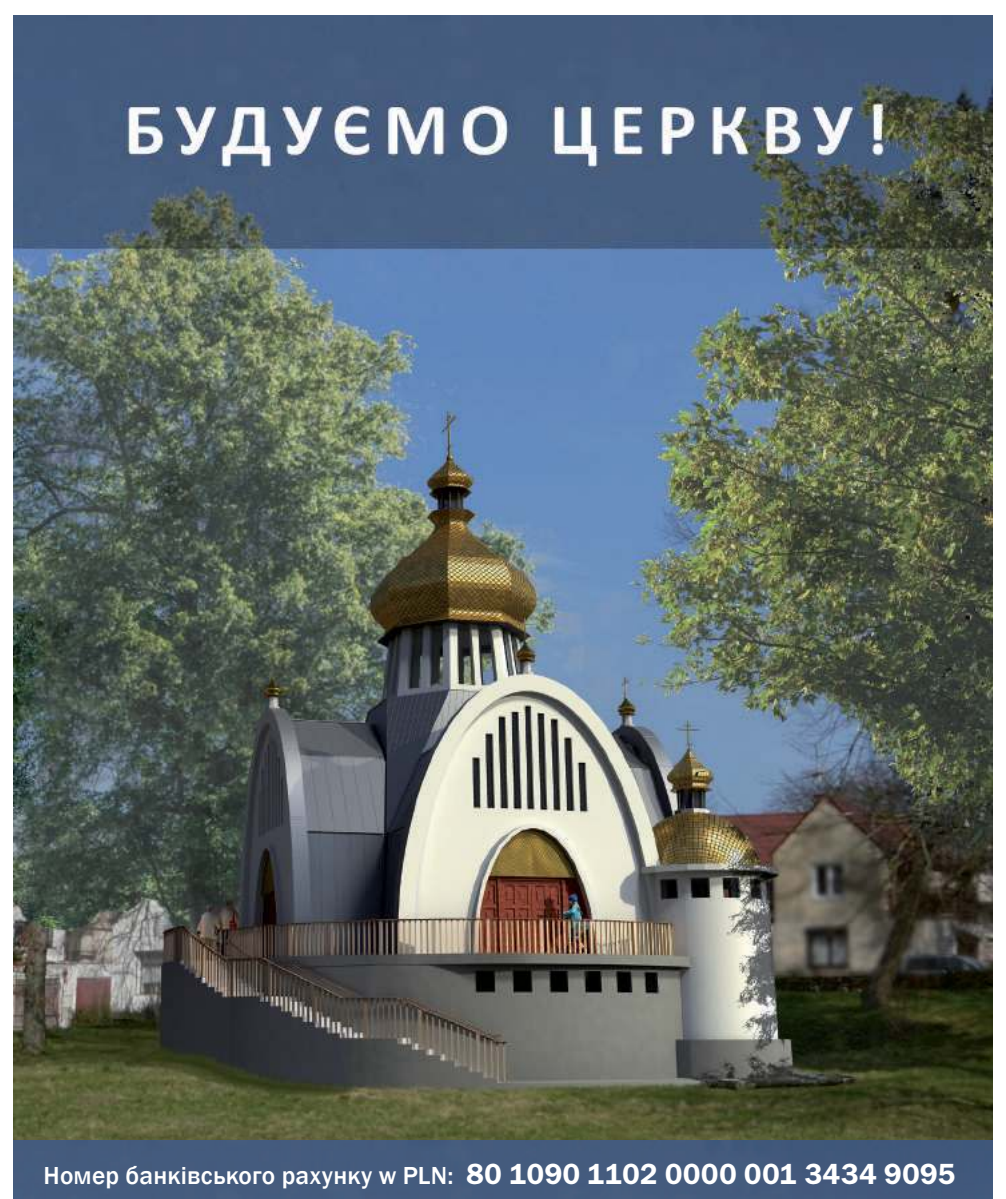
Щонеділі одна з родин лемборських парафіян по черзі пече солодке, й ми продаємо його біля церкви після богослужіння. Кожного разу заробляємо таким чином близько 300 zł. Святкові великодні свічки нам допомагають реалізовувати кілька сусідніх парафій. Вручну малюємо та продаємо також за кордоном (в Україні та Канаді) святкові поштові листівки. Це — наші громадські ініціативи для поповнення фінансової скарбнички.

У домівок ОУП проводимо збори парафіяльної ради, спільно шукаємо ідеї, як збільшити фонди.

Хочемо, щоб у нашій церкві було так, як у Слупську та Кошаліні: там у підвалі церкви функціонують світлиці, де члени громади можуть зустрічатися після богослужіння, проводити відзначення хрестин дитини, першого причастя молоді тощо.

Цей план не йде в розріз із тим, що наша ланка ОУП від міста отримала в користування приміщення домівки площею 160 метрів. У цьому місці також проявляється громадська активність, приходять туди молодь і діти. Це важливо, бо не треба нам сидіти вдома на самоті. Усе робиться задля того, щоб українська громада була задоволеною. Як делегат від Поморського відділу ОУП на 8 з'їзді організації, вважаю, що нашій лемборській громаді буде чим похвалитися. ■

Орест ЛОПАТА

Номер банківського рахунку w PLN: 80 1090 1102 0000 001 3434 9095

Як знімається кіно в Україні

«Глядачі багато років не бачили правди і хочуть бачити її тепер»

Останнім часом стрімкий розвиток української кіноіндустрії помітний не лише в самій країні. Ще п'ять чи десять років тому почути про якийсь український фільм чи побачити його на міжнародному фестивалі можна було зрідка. Натомість кілька місяців тому на кінофестивалі «Ukraina!», який проводиться вже три роки у Варшаві, вибір стрічок був найрізноманітнішим: від анімаційного фільму «Викрадена принцеса» до короткометражних фільмів і дебютних довгих метрів режисерів та режисерок нового покоління.

Якщо раніше в свідомості українців вітчизняне кіно було радше маргінальним, то зараз ми бачимо, як таке ставлення дедалі більше змінюється. Це завжди — двосторонній процес: з одного боку, є підтримка і люди, що хочуть і можуть знімати, з іншого — є цікавість і потреба в новому погляді на кіно серед самої аудиторії. Отже, що змінилося і які фільми тепер хочуть бачити українські глядачі? Ми поговорили про це з людьми, які безпосередньо залучені до виробництва фільмів в Україні.

«Люди почали краще усвідомлювати себе в Україні та в сучасному світі»

Віктор Глонь — програмний координатор київського міжнародного кінофестивалю «Молодість». Цей фестиваль започаткували у 1970 році, зараз він разом з Одеським міжнародним кінофестивалем (ОМКФ), фестивалем документального кіно «Docudays UA» та ще кількома проектами є одним із найбільших заходів такого типу в Україні.

«Раніше жодного процесу майже не було помітно. Все зосереджувалося навколо Карпенка (Київського національного університету театру, кіно та телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого — *ред.*) та «Кулька» (жартівлива назва Київського національного університету культури і мистецтв — *ред.*). Раніше було враження, що люди вступають туди просто, бо це єдиний шанс для них зняти свій фільм — і на цьому все закінчиться. Це відбувалося і на тематиці фільмів. Зараз, навпаки, відчувається, що люди вступають туди просто, аби вивчити основи професії, вони налаштовані на те, що таке будуть цим займатися в майбутньому», — зазначає Віктор. — Якщо говорити про зміну тематики, то тепер люди почали краще усвідомлювати себе в Україні та себе у сучасному світі. Раніше багатьом, мабуть, просто хотілося зняти якийсь фільм. Вони швидше копіювали певні елементи — які їм подобалися чи про які вони думали, що це працюватиме — не до кінця усвідомлюючи тематику і навіщо це взагалі потрібно. Зараз все-таки є відчуття, що режисери розповідають історії, які можуть бути зрозумілі і цікаві для нас самих; вони почали знімати кіно про себе і про своїх глядачів. Це ніби режисер прийшов до тебе в гості і розповів, що він хоче зняти. Ось цей фактор потрохи, але з'являється — поки що не надто переконливо, але рух в цьому напрямку є. Стало набагато менше профанації».

Віктор зазначає, що, хоча сьогодні в Україні серед повнометражних фільмів дуже багато історичного кіно, поки що воно не дуже високої якості:

«Деякі фільми знімаються просто тому, що так простіше отримати бюджет, а деякі роблять люди, яким справді цікаво наблизити і популяризувати якісь елементи української історії. І ті, й інші стрічки наразі не найвищої якості. Це пов'язано насамперед з браком досвіду. Але це певний етап: колись, наприклад, був період, коли актори у нас взагалі не вміли грати, а зараз цього вже набагато менше».

Можливості та складнощі державного фінансування

Сьогодні з боку держави фінансуванням українських фільмів займаються Державне агентство з питань кіно та Міністерство культури; під егідою останнього з 2017 року діє Український культурний фонд. Також є регіональні програми підтримки кіноіндустрії — приміром, Львівська, Івано-Франківська чи Тернопільська кінокомісії.

Український культурний фонд може надавати гроші на просування та промоцію проектів чи, приміром, організації фестивалів. Мінкульт і Держкіно натомість фінансують саме кіновиробництво. Так, для свого дебютного фільму режисер може отримувати 100% фінансування, на другий фільм дають 50% коштів.

▲ Постер короткометражної стрічки «Технічна перерва» (режисер — Філіп Сотниченко).

Окремі програми передбачені для різних жанрів кіно. Продюсерка, членкиня організації «Сучасне українське кіно» (СУК) Ельміра Асадова розповідає, як вони разом з колегами подавали свої фільми на конкурс короткого метру:

«Спочатку ми у 2015–2016 році виграли пітчінг (конкурсний відбір) на короткометражні фільми „Технічна перерва“ (режисер — Філіп Сотниченко) і „Гойдалки“ (режисерка — Валерія Сочивець), потім — на „Київську історію“ (режисер — Михайло Маслобойшиков) і „Поза зоною“ (режисер — Нікон Романченко) під виробництвом 20-річної студії ВІАТЕЛ. На кожен з 4 фільмів ми отримали близько мільйона гривень. У нас навіть залишилася „здача“ — невикористані кошти, їх ми повернули», — розповідає Ельміра.

Перший етап конкурсного відбору відбувається за документами. Треба підготувати сценарій, зробити до нього авторське право, написати синопсис, продюсерське та режисерське бачення, продюсерську і маркетингову стратегії. Окрім цього, треба подати бюджет стрічки.

«Якщо ти правильно все оформив, то переходиш до другого етапу. Далі ти захищаєш свій проект перед експертною комісією. Вони виставляють бали, на їхній підставі вираховується середня оцінка», — пояснює Ельміра.

Вона зазначає, що фактор, який заважає зараз кінематографістам — це застарілість правової бази, яка безпосередньо регулює їхню роботу і впливає на організацію зйомки кожного конкретного фільму.

«Зараз там все прописано під півку. Але тепер так уже ніхто не знімає — ми займаємося цифровою зйомкою. На законодавчому рівні всю базу треба змінити під гібридний формат, інакше виходить, що ми знімаємо сучасне кіно в умовах несучасності», — каже Ельміра. — Або, наприклад, подаючись у Держкіно, ти маєш надавати всі свої дані, файли на дисках. У багатьох в ноутбуках вже навіть немає дисководів — люди мусять бігати, шукати, де цей диск записати. Потім ці диски роками стоять в архівах — але вони розмагнічуються, і через деякий час ніякої інформації на тому диску може не залишитися».

Фестивалі, зустрічі та кіно поза столицею

«Сучасне українське кіно» (СУК), членкинею якою є Ельміра Асадова — це об'єднання молодих кінематографістів, яке зародилося 2013 року на київському фестивалі сучасного мистецтва «ГОГОЛЬFEST». На ньому режисерка та продюсерка Валерія Сочивець займалася кінопрограмою, там же вони зустрілися в Ельмірою, яка працювала в програмному відділі фестивалю разом із на той час програмною директоркою, нині кінопродюсеркою Катєю Лачіною. Кілька років СУК існувало в рамках «ГОГОЛЬFESTу», а в 2015 році офіційно стало громадською організацією, до якої входять кілька десятків людей.

Зараз СУК займається створенням та популяризацією сучасного українського кіно. Його учасники організовують покази в різних містах, тематичні зустрічі — наприклад, на циклічних заходах «КІНОСЕРЕДА» глядачі дивляться кіно, мають можливість поспілкуватися з його знімальною командою та режисерами, взяти участь у майстер-класах. Тепер організація у співпраці зі старшим поколінням — Національною Спілкою кінематографістів України — готує фестиваль короткометражного кіно «Золотий СУК».

«Перші три роки існування „Золотий СУК“ проходив на платформі „ГОГОЛЬFEST“, там народилися як режисери Павло Остріков, Катерина Горностай та інші. Він, до речі, відбудеться як самостійний кінофестиваль з 12 по 15 вересня 2019 року», — каже Ельміра.

«Проблема у кінематографічному середовищі — те, що критикувати інший фільм набагато простіше, ніж свій. Тому СУК — це крок у правильному напрямку також у сенсі поділу відповідальності. У цих людей є свій бренд і люди, що входять у цю організацію, відповідальні за кожен фільм, який під цим брендом виходить», — зауважує Віктор.

Ельміра вбачає важливий фактор розвитку сучасного українського кіно у зміні поколінь. Ані вона, ані її колеги не працювали в СРСР: умови, коли були теми, яких категорично не можна було торкатися, каже дівчина:

«Наша найширша аудиторія — на фестивалях. У Тернополі за фільми „Цвях“¹ і „Технічна перерва“² — люди аплодували стоячи і дякували. Люди хочуть дивитися щось нешаблонне і водночас справжнє — хочуть бачити в кіно те, що стосується їхнього власного життя, те, що вони самі бачать на щодень. Глядачі багато років не бачили правди і хочуть бачити її зараз».

Віктор зазначає, що українська кіноіндустрія розвивається також тому, що врешті у цієї продукції з'явилася своя аудиторія. Попри те, що найпопулярнішими повнометражними українськими стрічками в прокатах стають наразі комедії (торік це було «Скажене весілля» з популярним поп-співачком Олегом Винником в одній з ролей), це також показник — глядачі виокремлюють для себе нішу українського кіно та йдуть на ці фільми, хоч і менше, ніж на закордонні.

«Торік у нас із „Молодістю“ був проект „Дні українського кіно“. Ми їздили невеликими містечками і показували популярні фільми: „Кіборгів“, „Викрадену принцесу“, „Браму“, — каже Віктор. — Ці люди раніше не бачили українських фільмів на великому екрані. Для них це був цілком новий досвід, але все одно відчувалося зацікавлення і бажання дивитися ще». ■

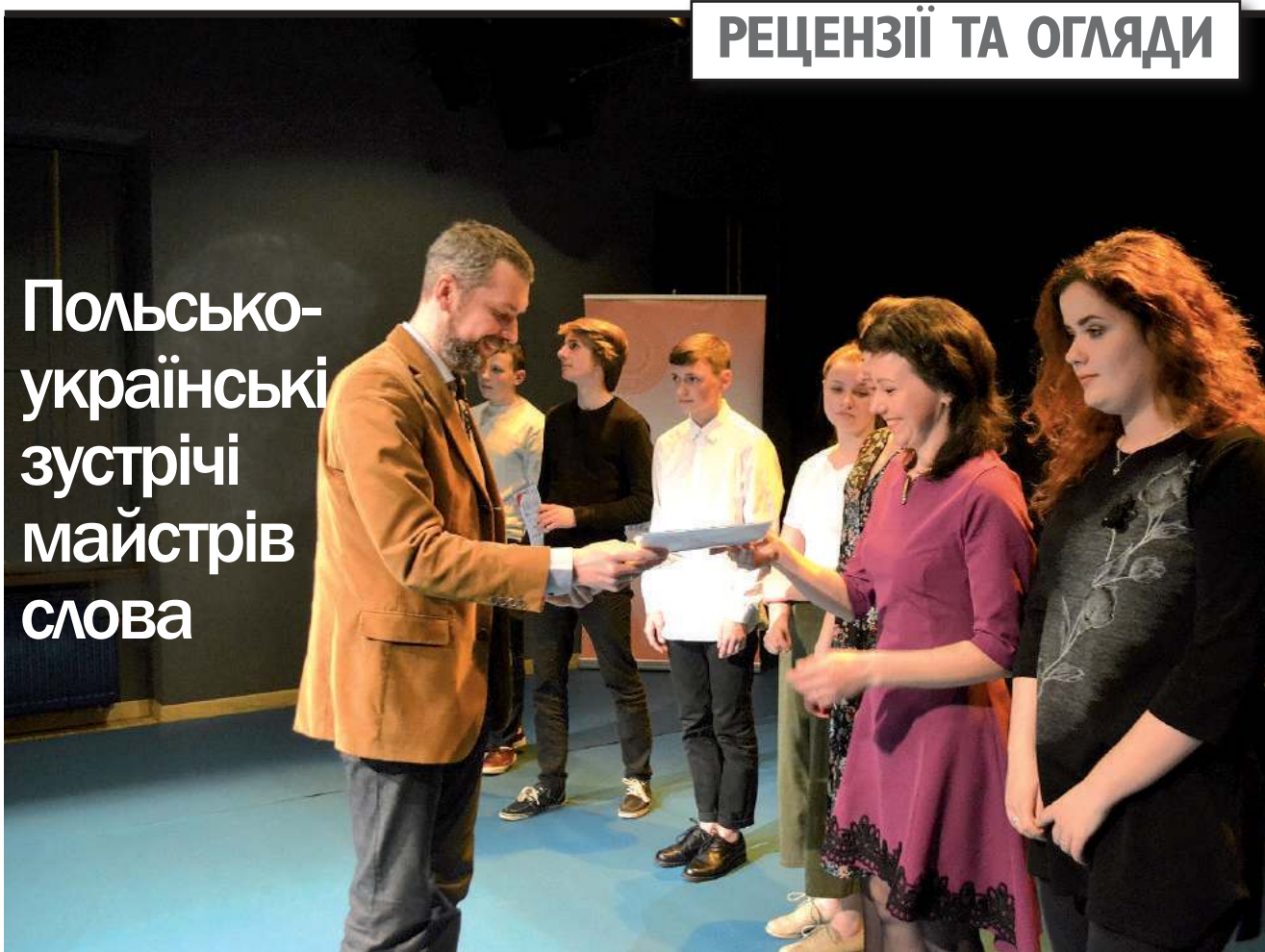
Ольга РУСІНА

1. Короткометражний фільм, дипломна робота режисера Філіпа Сотниченка, історія еміграції української родини до Швейцарії в 90-ті роки та повернення до цього досвіду через 20 років.

2. Короткометражний фільм режисера Філіпа Сотниченка, який розповідає історію дівчини, що працює касиркою у магазині в невеликому провінційному містечку.

РЕЦЕНЗІЇ ТА ОГЛЯДИ

Польсько-українські зустрічі майстрів слова

▲ Андрій Савенець вручає дипломи учасникам конкурсного концерту.

*«Влада однієї з республік дійшла такої думки
Що без поезії можна прекрасно обійтися
Що поезія є легковажною і надто невігідною
Бо нічого не стверджує не продукує і не помножує
Тож вона зовсім непотрібна...»*

(Корнель Філіпович,
переклад — Юрія Матешука)

Цього року місцем зустрічі фіналістів XIV Загальнопольського конкурсу української поезії та прози та XII Конкурсу польської поезії та прози в Україні став Центр культури в Любліні. Перемогу здобула учениця з Островця-Свентокшиського та учень з українського Любмля. Учасники цих турнірів добре знають, що фінали на зміну відбуваються або в Любліні, або в Луцьку. Це означає, що українці прибувають до Польщі та слухають справжню живу польську мову, а поляки мають можливість почути не тільки перекладені твори вибраних українських авторів мовою оригіналу, а й звичайну побутову українську мову. Цей конкурс насправді став святом живого слова й декламаторського мистецтва українців і поляків. Окрім цього, під час конкурсних прослуховувань декламаторів можна дізнатися: яких авторів читають зараз в Україні, які теми нині актуальні, які українські автори модні в Польщі. Це один із небагатьох міжнародних заходів, де українці й поляки уважно та із захопленням слухають один одного.

З 5 по 7 квітня 27 декламаторів (12 учасників — із Польщі та 15 — з України) під пильним оком інструктора й актора Матеуша Новака брали участь у майстер-класах і репетиціях, аби якнайкраще презентувати свій виступ у фіналі XII Польсько-українських зустрічей майстрів слова. Конкурс відбувся вже вдованадцять. Один із членів журі — літературознавець і перекладач, д-р Андрій Савенець підкреслив, що «порівнюючи з початками конкурсу, поступово можемо спостерігати, як стирається різниця між учасниками з Польщі та України. На конкурсі колеги уважно спостерігають один за одним, вслуховуються в тексти, вчаться. Це, безумовно, хороший наслідок проведення зустрічей. Дуже тішить, що українські учасники відкривають нові тексти. Єдине, що можу порадити, — не боятися шукати нові твори, які можуть більше промовляти за вас». Важко не погодитися з цими словами, бо ще кілька років тому дуже тішили слух тексти польських класиків літератури польською мовою у виконанні молодих українців. Відомі вірші поетеси Віслави Шимборської були обов'язковим пунктом програми українських учасників конкурсу. А яких авторів читали декламатори цього року? Поезії Віслави Шимборської зазвучали і на цьогорічних зустрічах у виконанні Маргарити Єрмейчук, Олександри Сафатюк із Луцька і Дарії Хижняк із Дубна. Читали також вірші Марії Конопницької, Збігнева Герберта, Юліана Тувіма, Станіслава Балінського, Казимира

Пшерви-Тетмаєра, Тадеуша Ружевица, зазвучав вірш «Ja mam szczęście do wszystkiego» Агнешки Осецької у виконанні Олександри Давидчук із Луцька, котра отримала від журі відзнаку в категорії «Польська література». Вірші та прозу Андрія Любки, Олександра Ірванця на конкурсі не читали. Без уваги членів журі залишився виступ Ореста Пархомика з Луцька, котрий презентував фрагмент роману «Вогнем і мечем» Генрика Сенкевича та вірш «Моя родина» польського поета Станіслава Балінського.

Журі високо оцінило польських учасників у категорії «Українська література». Відзнаки отримали аж п'ятеро осіб: Ніна БельзіЛюблін (вірш «Dereche Mode» Сергія Жадана та «Батьки/Розмови» Катерини Міхаліциної), Ельжбета Якубчик із Томашова-Мазовецького («23/70» Богдани Матіяш та «Не ваша журба» Оксани Забужко), Бартош Салапський з Островця-Свентокшиського (за фрагмент прози «Хліб і цукерки» Андрія Бондаря та вірш Остапа Сливинського), Юлія Урбанська з Люблін («15/57» Богдани Матіяш та «Показати клас» Андрія Бондаря), Александра Возняк із міста Скаржиско-Камінна (за фрагмент твору «Музей покинутих секретів» Оксани Забужко та вірш Олександра Ірванця). Чи українська література більше була до вподоби членам журі?

Окрім д-ра Андрія Савенця, до складу журі ввійшли акторка, режисерка та викладачка Театральної академії у Варшаві Божена Сухоцька-Козакевич, а також декламатор Евеліна Жепецька. Д-р Андрій Савенець під час вручення дипломів фіналістам конкурсу запропонував до читання роман сучасного українського письменника Юрія Андруховича «Лексикон інтимних міст». В одному із 111 есе цієї книги є розповідь автора про перебування в Любліні.

Згідно з рішенням журі, третю нагороду в категорії «Польська література» отримав декламатор Владислав Мельник із Луцька (вірш «Orłun mnie ciemny lesie» Казимира Пшерви-Тетмаєра та «Potrzeba poezji» Адама Шипера) і в категорії «Українська література» — Владислав Гаврилюк із Люблін («Монолог про гендерну рівність» Сергія Жадана та «Московіада» Юрія Андруховича). Другу нагороду в категорії «Польська література» віддали в руки Анни Климович із села Лучин, котра декламувала вірш «Kubek» Марії Конопницької та «Твої долони» Януша Леона

Вишневецького. У категорії «Українська література» на другому місці — Йоанна Випюркевич із Люблін за презентацію фрагменту вірша «Смерть» Маріанни Кіяновської в перекладі Анети Камінської та фрагменту прози «Моя Європа» Юрія Андруховича в перекладі Лідії Стефанської.

Фіналістами цьогорічного конкурсу стали зовсім юні декламатори. Лауреати першої нагороди XII Польсько-українських зустрічей майстрів слова в Любліні водночас отримали неформальну нагороду від журі за швидкий розвиток умінь під назвою «Дріжджі». Отже, звання Майстра Слова в категорії «Польська література» здобув учень Любомльської школи №3 на Волині Андрій Ковальський. Андрій зараз закінчує 11 клас і вчиться у Школі польської мови при Польському товаристві ім. М. Огінського в Любллі. На сцені Центру культури в Любліні представив вірш «Республіка без поетів» одного з найбільш відомих польських прозаїків і поетів Корнеля Філіповича, життєвого партнера лауреатки Нобелівської премії Віслави Шимборської. Другий твір у виконанні Майстра Слова — «Готель Україна» Богдана Задури. «До конкурсу я готувався сам, в пригоді стала допомога керівника театральної студії в Любллі Марії Козачук. Шукав у книжках і в Інтернеті. Ці твори я вибрав, бо передусім побачив, що можу їх прочитати широко, від душі, „від себе“. Треба говорити про те, що ти відчуваєш і точно знаєш, що донесеш думку до глядача. Я читав вірші польською мовою, хотів, щоб сподобалося й польським глядачам», — схвилювано коментував Андрій Ковальський. Поділився зі мною також і секретом свого успіху. За його словами, треба дуже багато працювати над творами, над собою й чітко розуміти твір, який представляєш. «Нагорода дала мені сили та впевненість у собі. Ці твори буду представляти на вступному конкурсі у Варшавському університеті», — поділився планами Майстер Слова Андрій Ковальський.

У категорії «Українська література» перемогла учениця ліцею Габрієля Криця з Островця-Свентокшиського за вірш «Кому легше» Андрія Бондаря та «Театр маріонеток» Григорія Чубая в перекладі Богдана Задури. Габрієлю до конкурсу підготувала інструкторка декламаторського мистецтва Уршуля Більська. «Мене дуже цікавлять проблеми сучасного світу і те, як змінилося його сприйняття. На жаль, можемо побачити, що світ змінюється в гірший бік, і треба задуматися над тим, що ми робимо. Якщо розповідаєш про те, що тебе насправді болить, то це виглядає

природно, й це відчуваєш на сцені. Думаю, буду розвиватися в цьому напрямку», — зізналася Майстриня Слова Габрієля Криця.

На гала-концерті зустрічей учасники конкурсу представили провокаційну виставу «Україна і Польща писані словом». Декламатори говорили про те, що потрібно скасувати поезію та ліквідувати письменників, які пишуть твори для дітей. Вистава, за участю десяти декламаторів із Поль-

▲ Габрієля Криця та Андрій Ковальський.

щі та України, викликала бурхливі оплески.

Про те, що цей конкурс є вагомим заходом у пропагуванні й популяризації української мови і літератури в Польщі та польської мови й літератури в Україні, свідчить факт, скільки установ було задіяно в організації Польсько-українських зустрічей майстрів слова. Серед організаторів: генеральний консул України Василь Павлюк, маршалек Люблінського воєводства Ярослав Став'ярський, Луцька міська рада, міський голова міста Люблін Кшиштоф Жук та Люблінська кураторія освіти, Українське товариство в Любліні на чолі з Григорієм Купріяновичем, кафедра україністики Університету Марії Складовської-Кюрі. ■

Олеся ГЕРАЛЬ
Фото авторки статті

У великий празник
Воскресіння Христового
усім українським сім'ям у світі
та державі-Україні
бажаємо родинної атмосфери –
у добрі, злагоді й любові
радіти від весняних чудес:
Переможця Христа,
великодніх церковних обрядів,
освяченого кошика
і всієї родини
за спільним столом.

«Христос Воскрес!» –
сповіщаймо усім й усюди.

Союз українок у Польщі

Фото на 1 та 12 сторінках – Касі Комар-Мацинської, ідея – Павла Лози

Дорогим Батькам Ользі та Семенові Осціславським!

Вітаємо з 40-літтям
Вашого подружнього життя.
Будьте здорові і повні сил, життєрадісні,
як і раніше міцно кохайте одне одного!
Достатку на дальші роки,
а у вашому домі нехай панує
затишок, тепло і щастя!
Многих та благих літ
від Андрія та Мірка
з дружиною Іванкою

XLIV Фестиваль українських дитячих ансамблів

КОШАЛІН 2019

відбудеться
8-9 червня 2019 р.

Зголошення про участь ансамблів просимо надси-
лати поштою до 30 квітня на адресу:

Związek Ukraińców w Polsce
Zarząd Oddziału w Koszalinie
Ul. Piłsudskiego 6/1, 75-500 Koszalin
Тел. 94 342 64 70, 884 994 009
e-mail. zup_koszalin@wp.pl

У заяві слід подати:

- назву ансамблю • місцевість • ім'я та прізвище керівника, а також його електронну адресу і номер телефону • тему, заголовок, час тривання програми (субота 8 травня – не довше 15 хв., неділя 9 травня – 10 хв.) • кількість виконавців та опікунів (один на 15 дітей) • кількість потрібних мікрофонів.

Управа відділу ОУП в Кошаліні

Festiwal Kultury
Ukraińska Wiosna
9-12.05.2019

ПРОГРАМА ХІІ фестивалю культури «Українська весна» в Познані (9-12 травня)

Четвер 09.05.

I. Конференція «Українські сліди у Великопольщі – історія, культура, мова» – офіційне відкриття ХІІ фестивалю «Українська весна». Scena Nowa, Centrum Kultury ZAMEK (ul. Św. Marcin 80/82). 9⁰⁰-17⁰⁰. Вхід вільний.

II. Проект «Ukraine» – три короткометражні фільми, що порушують тематику: традиції кобзарів та української бандури, просторів на сході України та давнього ремесла «ліжників» у Гуцульській області. Kino Palacowe, Centrum Kultury ZAMEK (ul. Św. Marcin 80/82). 17³⁰.

«Малевич: Український квадрат» – документальний фільм про одного з найвідоміших художників ХХ століття, Казимира Малевича. Нові факти, спогади і коментарі світових дослідників кидають інший погляд на особистість великого художника і відкривають його творчість у новому амплуа в до сих пір нечуваному українському вимірі. Kino Palacowe, Centrum Kultury ZAMEK (ul. Św. Marcin 80/82). 17⁰⁰. Вхід 2 зл.

III. Зустріч з письменником Богданом Коломійчуком, презентація книги «Готель „Велика Пруссія”». Scena Nowa, Centrum Kultury ZAMEK (ul. Św. Marcin 80/82). 19³⁰. Вхід вільний.

П'ятниця 10.05.

I. INSO-Львів – концерт симфонічного оркестру. Sala Wielka, Centrum Kultury ZAMEK (ul. Św. Marcin 80/82). 20⁰⁰. Вхід вільний.

Субота 11.05.

I. Майстер-клас для дітей з міграційним досвідом у віці 7-11 років «Нові перспективи». Scena Nowa, Centrum Kultury ZAMEK (ul. Św. Marcin 80/82). 10³⁰ – 12³⁰.

II. Інформаційна зустріч про систему освіти в Польщі присвячена іноземцям, чії діти вже є або будуть учнями польської школи у майбутньому. Scena Nowa, Centrum Kultury ZAMEK (ul. Św. Marcin 80/82). 13³⁰ – 15⁰⁰.

III. Концерт Джамали. Sala Wielka, Центр культури ZAMEK (ul. Św. Marcin 80/82). 20⁰⁰. Вхід вільний.

Неділя 12.05.

I. «Людина з табуретом» – документальний біографічний фільм про життя українського режисера, мандрівника та реалізатора визначних проєктів Леоніда Кантера. Kino Palacowe, Центр культури ZAMEK (ul. Św. Marcin 80/82). 17:00. Вхід 2 зл.

Зустріч із режисеркою фільму «Людина з табуретом» Катериною Мізіною. 19³⁰. Місце проведення буде повідомлено пізніше.

II. Інтеграційний вечір для гостей та організаторів фестивалю з українською сучасною музикою. 20⁰⁰.

Місце проведення буде повідомлено пізніше.

Організатор – Суспільно-культурне товариство «Польща-Україна» спільно з Центром культури «ZAMEK» у Познані. Більше інформації на сайті: <http://ukrainskawiosna.com.pl/>

II Міжвоєводський читацький конкурс 2019

для учнів шкіл та відділів
з навчанням української мови як рідної
у Польщі відбудеться
9–11 червня 2019 р. у Львові

Конкурс організований у співпраці вчителів-україністів Підкарпатського, Люблінського та Мазовецького воєводств.

Нагороди за перші місця на кожному рівні – електронні книги.

Додаткова інформація та зголошення (до 30 квітня 2019 р.) – на aniasmo@gmail.com.

Кількість місць обмежена!

Література для читання на трьох рівнях:

I рівень (КЛАСИ 3–5 ОСНОВНОЇ ШКОЛИ):

1. «Подорож у країну Навпаки», Василь Симоненко
2. «Леся з будиночка на дереві», Юля Лящинська
3. «Мій тато став зіркою», Галина Кирпа

II рівень (КЛАСИ 6–8):

1. «Мисливські усмішки», Остап Вишня
2. «Місце для дракона», Юрій Винничук
3. «Таємниця козацького скарбу», Андрій Кокотюха

III рівень (3 КЛАС ГІМНАЗІЙ ТА 1–3 ЛІЦЕЮ):

1. «В неділю рано зілля копала», Ольга Кобилянська
2. «Чорна Пантера і Білий Ведмідь», Володимир Винниченко
3. «Нація», Марія Матіос

ЗАПРОШУЄМО ДО УЧАСТІ!

Писанки
Барбари Павлицької

Фото Леха Домініка з архіву організаторів

Батьківський комітет при школі в Білому Борі
19–29 червня 2019 року організовує
екскурсію в Україну.

У програмі: Ужгород, Мукачєво, Яремче, Косів,
Коломія, Чернівці, Кам'янець-Подільський,
Івано-Франківськ, Львів.

Детальна інформація – за телефонами:
+48 787 291 130, + 48 502 363 882.

Наше Слово

Adres: Redakcja „Nasze Slovo”, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa,
tel.: prenumerata i reklama – tel./fax 22 677-88-10,
redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46,
redakcja – 22 677-84-45.

E-mail: redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl

Internet: www.nasze-slowo.pl

Kolegium Redakcyjne: Khrystyna Zanyk, Piotr Tyma.

Zespół redakcyjny: redaktor naczelny – Khrystyna Zanyk, zastępca redaktora naczelnego – Paweł Łoza (Warszawa), sekretarz – Tetiana Daniuchenko, redaktorzy – Igor Szerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Katarzyna Komar-Macyńska (Przemyśl), redaktor stylistyczny – Olga Rusina, Ludmyla Goncharuk, redaktor techniczny – Olga Michaluk, prenumerata, reklama – Lesia Korostatewycz. Współpracownicy: Stefan Migus (Olsztyn), Janusz Bakunowicz (Bielsk Podlaski), Anastazja Krawczuk (Warszawa), Anastasija Kanarska (Lwów), Piotr Andrusieczko (Poznań), Olesia Gieral (Lublin), Bogdan Tchórz (Górowo Iławeckie), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Oksana Kulczewycz (Legnica), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), Igor Isajew (Warszawa), Jerzy Gawryluk (Bielsk Podlaski), Mikołaj Pipka (Przemyśl), Olena Humeniuk, Kateryna Semchuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil, Oleksandra Iwaniuk (Warszawa).

Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7
03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77, 677-88-05 (sekretariat),
22 677-88-06 (sekretarz Zarządu Głównego), fax: 22 679-96-95,
E-mail: zuwp@post.pl, sekretariat@ukraina.com.pl,
Internet: <http://www.oup.ukraina.com.pl>

Fotoskład: Redakcja „Nasze Slovo”

Druk: Drukarnia „Efekt”. Nakład 2850 egz.

Pismo dofinansowane ze środków dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji Związku Ukraińców w Polsce Z.G., ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat w PLN:

47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

Konto bankowe dla wpłat tylko w USD:

IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196

BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX

Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji.

Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy.

Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika.

Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa” wyłącznie za zgodą redakcji.

Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Slovo” dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w kioskach RUCH-u, w wybranych EMPIK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Prenumerata realizowana przez RUCH S.A.:

Zamówienia na prenumeratę można składać bezpośrednio na stronie www.prenumerata.ruch.com.pl

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: prenumerata@ruch.com.pl lub kontaktując się z Centrum Obsługi Klienta „RUCH” pod numerami: 22 693 70 00 lub 801 800 803 – czynne w dni robocze w godzinach 7⁰⁰ – 17⁰⁰.

